

ISTOŹNIK

Kwartalnik Bractwa Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej

W NUMERZE:

- PRZEŚLANIE ŚWIĘTEGO I WIELKIEGO SOBORU CERKWI PRAWOSŁAWNEJ
- ŚWIĘTY ATANAZY BRZESKI I WASZA UNIA
- WAKACJE Z CERKWIĄ
- TO, CO NAJLEPSZE JESZCZE PRZED NAMI
- IKONA JAKO OKNO ROZMOWY Z BOGIEM

DRODZY CZYTELNICY!

Nasza działalność jest całkowicie charytatywna i uzależniona od wsparcia czytelników. Ofiary na druk czasopisma można wpłacać na konto: **06 1020 1332 0000 1602 0918 0649**, nazwa i adres odbiorcy: *Bractwo Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, ul Ruska 15, 20-126 Lublin, tytułem: Ofiara na Istocznik nr X (bieżący numer).*

ISTOCZNIK

powstaje z błogosławieństwa J.E. Najprzewielebniejszego Abła, Arcybiskupa Lubelskiego i Chełmskiego

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Redaktor numeru: Katarzyna Rabczuk

Koordinatory zespołu: ks. Marcin Gościk, ks. Jan Grajko

Konsultacja teologiczna: ks. Jan Łukaszuk, korekta tekstów: Jan Gajur

Skład i opracowanie graficzne: Monika Gościk

Stale współpracują: Katarzyna Danieluk, Anna Rabczuk, Anastasiia Tretiak, Mateusz Marczuk, Aleksandra Filipiuk, Wiesław Romanowicz, Jan Gajur

Kontakt z redakcją: istocznik@wp.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i redagowania oraz kopiowania i rozpowszechniania otrzymanych tekstów.

Nakład: 1500 egz.

MŁODZIEŻ

Z KRONIKI BRACTWA

Przygotowała:
ALEKSANDRA FILIPIUK

XXXVII PASCHALNA PIELGRZYMKĄ MŁODZIEŻY PRAWOSŁAWNEJ NA ŚW. GÓRĘ GRABARĘ

Usilnie się staram, aby mieć zawsze czyste sumienie wobec Boga i wobec ludzi (Dz. 24, 16) – te słowa towarzyszyły uczestnikom paschalnej pielgrzymki, która odbyła się w dniach 13-15 maja br. W spotkaniu na św. Górze Grabarce wzięła udział młodzież z różnych zakątków diecezji lubelsko-chełmskiej.

Pielgrzymkę rozpoczęło *wsienocnoje bdienije* celebrowane przez Jego Eminencję Metropolitę Sawę. Następnie, podtrzymując tradycję lat ubiegłych, nastąpiło wkopanie i poświęcenie pamiątkowego krzyża. Wieczorem wszyscy zebrali się przy ognisku, aby zmierzyć swoje wokalne siły, przy dźwiękach gitary i akordeonu.

W sobotę rano pielgrzymi zebrali się na Boskiej Liturgii. Potem uczestniczyli w spotkaniu na polu namiotowym – tzw. *100 pytań do...* – podczas którego każdy mógł otrzymać odpowiedź od duchownego na nurtujące go pytanie. Tego dnia odbyły się również warsztaty robienia *czotek*, ozdabiania toreb, nauki śpiewu białego oraz sztuki pisania ikon. Miała miejsce także debata na temat śmierci klinicznej. Wieczorem sprawowano *wsienocnoje bdienije* i panichidę.

W niedzielę rano po raz ostatni wszyscy zebrali się na Boskiej Liturgii, po której odbyło się uroczyste zakończenie pielgrzymki. Trzy dni spędzone na św. Górze Grabarce były czasem wewnętrznego wyciszenia i duchowej radości.

KONKURS MÓJ PATRON ROZSTRZYgniĘTY

Dnia 30 maja br. odbyło się rozstrzygnięcie konkursu plastyczno-literackiego: **MÓJ PATRON**, organizowanego przez Bractwo Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej. Najlepsze prace wyłoniło Jury w składzie: ks. mitrat Jan Łukaszuk – konsultant metodyczny ds. religii prawosławnej w diecezji lubelsko-chełmskiej, ks. prot. Andrzej Pugacewicz – Dyrektor Podlaskiego Centrum Kultury Prawosławnej, ks. prot. Marcin Gościk – opiekun Bractwa Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, ks. Andrzej Konałowicz – wizytator religii prawosławnej w diecezji lubelsko-chełmskiej, Mateusz Jaszczuk – członek Zarządu BMP DL-Ch oraz Anna Rabczuk – sekretarz składu Jury. Po obradach ogłoszono wyniki, które prezentują się następująco:

Szkoła Podstawowa klasy I-III:

I miejsce - Amelia Ławreszuk

II miejsce - Michał Pawluczuk

III miejsce - Krzysztof Bruczko

Szkoła Podstawowa klasy IV-VI:

I miejsce - Igor Rudzki

II miejsce - Illia Babyc

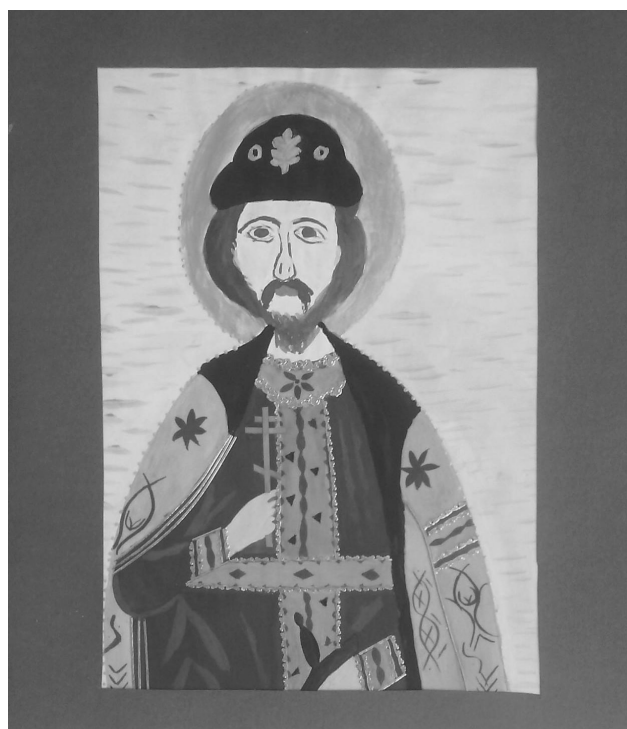
III miejsce - Magdalena Orluk

Wyróżnienie - Jakub Pawluczuk

Gimnazjum:

I miejsce - nie przyznano

II miejsce - Krzysztof Wilk

Św. Igor, praca Igora Rudzkiego

Łącznie na konkurs nadesłano blisko 80 prac, m.in. z Białegostoku, Bielska Podlaskiego, Drohiczyzna, Narewki, Białej Podlaskiej, Tarnogrodu, Biłgoraja, Lublina, Warszawy, Orzeszkowa, Sławatycz, Elbląga.

Katechetom dziękujemy za zaangażowanie i przygotowanie uczniów, a laureatom oraz wszystkim uczestnikom serdecznie gratulujemy!

PRZEZ MIEJSCA, GDZIE NIE SŁYCHAĆ JUŻ CERKIEWNYCH DZWONÓW... NA ŚWIĘTO KU CZCI MĘCZENNIKÓW ZIEMI CHEŁMSKIEJ I PODLASKIEJ

W dniach 3-5 czerwca br. odbyła się piesza pielgrzymka z Włodawy do Chełma na święto ku czci Męczenników Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej. W tym roku w pielgrzymce uczestniczyli goście z Ukrainy wraz z archimandrytą Stefanem, z Białorusi wraz z ks. Aleksandrem oraz z Białegostoku, w tym delegacja Zarządu Centralnego BMP, a także z diecezji

przemysko-nowosądeckiej wraz z ks. Arkadiuszem Barańczukiem z Gładyszowa.

W piątek, po *molebnie* w cerkwi p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny we Włodawie, blisko 40 osób wyruszyło w kierunku Woli Uhruskiej. W Zbereżu, dzięki serdeczności lokalnych gospodyń, pielgrzymi mogli po krzepić swoje siły fizyczne. Do Uhruska, gdzie sprawowano akatyst do Męczenników Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej, pątnicy dotarli późnym wieczorem.

Kolejny dzień rozpoczął się modlitwami porannymi w cerkwi w Uhrusku, skąd pielgrzymi wyruszyli w kierunku Chełma. Po drodze zatrzymali się na ciepły posiłek przygotowany przez gospodynie z miejscowości Ruda. Po wkroczeniu do Chełma wszyscy usłyszeli z oddali bijące dzwony, które witały ich wraz z proboszczem chełmskiej parafii – ks. mitratem Janem Łukaszukiem i wiernymi zgromadzonymi na placu cerkiewnym. Po pokłonieniu się *moszczom*, pielgrzymi uczestniczyli w nabożeństwie całonocnego czuwania.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji pielgrzymki, na czele z ks. Jerzym Ignaciukiem z Włodawy oraz ks. Janem Łukaszukiem z Chełma. Podziękowania należą się również Zespołowi Szkół w Woli Uhruskiej oraz paniom gospodyniom. Jesteśmy także wdzięczni, za wsparcie i udział w pielgrzymce, naszym gościom, a także duchownym naszej diecezji: ks. Marcinowi Gościkowi – opiekunowi duchowemu BMP Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, ks. Michałowi Ciuchajowi, ks. Janowi Kulikowi, ks. Michałowi Wasilczykowi oraz ks. Andrzejowi Konachowiczowi.

NA ŚW. ONUFREGO DO JABŁECZNEJ

Co roku rzesze wiernych gromadzą się w dniach 24-25 czerwca w monasterze św. Onufrego w Jabłecznej, aby wznieść swoje modlitwy do patrona tego duchowego ośrodka. W dniu 24 czerwca pątnicy wyruszyli także ze Sławatycz, wśród nich byli goście z Białorusi i Ukrainy.

Blisko 35-osobowa grupa wyruszyła w kierunku jabłeczyńskiego monasteru po *molebnie* w cerkwi p.w. Opieki Matki Bożej w Sławatyczach, podążając przez okoliczne, nadbużańskie wsie.

Po dotarciu do celu wieczorem pątnicy wzięli udział we *wsienocnym bdeniu*, któremu przewodniczył Jego Ekscelencja Biskup Grzegorz w asyście licznie przybyłego duchowieństwa. Wieczorem sprawowano akatyst przed ikoną św. Onufrego, a nocą dwie Boskie Liturgie. Główna Boska Liturgia sprawowana była w soborze św. Onufrego Wielkiego.

Serdecznie dziękujemy mieszkańcom okolicznych wsi za udzieloną pątnikom pielgrzymki do Jabłecznej gościnę, gościom z Białorusi oraz wszystkim innym pielgrzymom – za przybycie, a duchownym – ks. Marcinowi Gościkowi, ks. Michałowi Wasilczykowi, ks. Jarosławowi Szczurowi i ks. Andrzejowi Konachowiczowi – za opiekę duchową.

TARNOGRODZKIE ŚWIĘTOWANIE

W dniach 28-29 czerwca br. w cerkwi parafialnej w Tarnogrodzie miały miejsce uroczystości ku czci świętych apostołów Piotra i Pawła, którym przewodniczył Jego Ekscelencja Najprzewielebniejszy Abel, Arcybiskup Lubelski i Chełmski.

Świąteczne uroczystości rozpoczęło uroczyste *wsienocnoje bdienije* celebrowane przez ks. Korneliusza Wilkiela – proboszcza parafii prawosławnej w Biłgoraju. Boskiej Liturgii w dniu święta przewodniczył arcybiskup Abel w asyście przybyłego duchowieństwa. Okolicznościową homilię wygłosił proboszcz parafii Zmartwychwstania Pańskiego w Bielsku Podlaskim – ks. Andrzej Mińko. Zwieńczeniem uroczystości była procesja wokół cerkwi.

Wieczorem młodzież z różnych części diecezji zebrała się – już po raz kolejny – przy ognisku w Pisklakach, organizowanym przez BMP w Tarnogrodzie.

POMOC PODCZAS ŚWIĘTA TURKOWICKIEJ IKONY MATKI BOŻEJ

Podobnie jak w ubiegłe lata, w dniach 13-15 lipca br. grupa młodzieży pomagała w przygotowaniach do święta Turkowickiej Ikony Bogurodzicy.

Już w czwartek, po porannej Boskiej Liturgii, zaczęły się przygotowania do najważniejszego święta monasteru w Turkowicach, m.in. porządkowanie terenu monasteru i gotowanie zupy dla pielgrzymów. Wieczorem wszyscy pątnicy zbrali się na całonocnym czuwaniu, a także wznieśli modlitwy do Turkowickiej Ikony Matki Bożej podczas akatysty. Kiedy pielgrzymi udali się na odpoczynek, cerkiew wypełniła się pieśniami z *Bohohtaśnika*, przy śpiewie których uczestnicy obozu sprząтали świątynię.

W dniu święta, uroczystej Boskiej Liturgii przewodniczył metropolita winnicki i barski Symeon z arcybiskupem lubelskim i chełmskim Ablem, arcybiskupem włodzimiersko-wołyńskim i kowelskim Włodzimierzem, biskupem gorlickim Pa-

isjuszem, biskupem lwowskim i galickim Filaretem w asyście licznie przybyłego duchowieństwa. Uroczystości zakończył *krestnyj chod* wokół świątyni. Po procesji na przybyłych wiernych czekał ciepły posiłek, przygotowany i wydawany przez młodzież.

Serdecznie dziękujemy Siostram turkowickiego monasteru za ciepłe przyjęcie, a wszystkim uczestnikom obozu roboczego za pomoc i poświęcony czas. *Spasi Hospodi!*

XI PIESZA PIELGRZYMKA DO KOSTOMŁOT

W dniu 31 lipca br. ponad 20-osobowa grupa pielgrzymów wyruszyła z Monasteru św. Onufrego w Jabłecznej do Kostomłot na święto ku czci św. Serafima z Sarowa.

Pielgrzymkę rozpoczęła Boska Liturgia w Monasterze św. Onufrego w Jabłecznej oraz *molebien*, po którym pątnicy udali się w kierunku kostomłockiego monasteru. Po drodze zostali ugoszczeni w Szostakach przez parafian oraz proboszcza z Zabłocia – ks. Mirosława Kochana; oraz w Kodniu, gdzie nad parafianami i przygotowanym przez nich obiadem czuwał proboszcz – ks. Jan Grajko. Na swoim podwórzu pielgrzymów ugościli również państwo Popławscy z Okczyna. W Kostomłotach pątników przywitał ihumen Ambroży.

Świątecznej Boskiej Liturgii przewodniczył arcybiskup lubelski i chełmski Abel w asyście licznie przybyłego duchowieństwa.

Opiekunem duchowym pielgrzymki był ks. Marcin Gościk, któremu serdecznie dziękujemy, podobnie wszystkim, którzy nas gościli w drodze na święto ku czci św. Serafima z Sarowa. *Spasi Hospodi!*

XXIV PIESZA PIELGRZYMKA Z MONASTERU ŚW. ONUFREGO W JABŁECZNEJ NA ŚW. GÓRĘ GRABARKE

Łącznie 140 osób, w dniach 13-17 sierpnia br. – podjęło trud pielgrzymowania z monasteru św. Onufrego w Jabłecznej na św. Górę Grabarkę. W pielgrzymce wzięli udział wierni z diecezji lubelsko-chełmskiej oraz z sąsiednich diecezji, a także grupa pielgrzymów z Białorusi.

W sobotę wczesnym rankiem pątnicy zebrali się na Boskiej Liturgii, następnie – po *molebnie* – pokrzepieni słowami i błogosławieństwem archimandryty Atanazego, wyruszyli w drogę do Kostomłot. Pielgrzymów witali i gościli po drodze parafianie i mieszkańcy z Szostaków, Zabłocia, Kodnia, Okczyna, Kostomłot, Terespol, Janowa Podlaskiego, Pawłowa Starego, Serpelic, Mielnika oraz Radziwiłówki. We wszystkich tych miejscach przyjmowano pątników z wielką serdecznością i gościnnością, pokrzepiając ich siły fizyczne. We wtorek, ze słowami troparionu święta Chrztu Pańskiego, pielgrzymi przepłynęli promem rzekę Bug.

W środę, 17 sierpnia, pątnicy ze słowami troparionu *Preobraziłsia jesi na hore, Christie Boże...* dotarli na św. Górę Grabarkę, trzykrotnie okrążając cerkiew na kolanach. Następnie został odsłużony *molebien* przed Iwierską Ikoną Matki Bożej, po czym nastąpiło wkopanie krzyży przyniesionych przez pielgrzymów. Ze słowami podziękowań zwrócił się do wszystkich uczestników pielgrzymki ks. Marcin Gościk – opiekun duchowy BMP Diecezji Lubelsko-Chełmskiej i koordynator pielgrzymki.

Oprócz ks. Marcina Gościka opiekę duchową podczas pielgrzymki sprawowali duchowni: ks. Michał Wasilczyk ze Sławatycz, gościnnie ks. Sławomir Kondratiuk z Rudnej (diecezja wrocławsko-szczecińska) oraz ihumen Sofroniusz z Jabłecznej (pierwszego dnia). Bractwo Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej składa serdeczne podziękowania wszystkim, którzy pomogli przy organizacji XXIV Pieszej Pielgrzymki na św. Górę Grabarkę. *Spasi Hospodi!*

PRZESŁANIE ŚWIĘTEGO I WIELKIEGO SOBORU CERKWI PRAWOSŁAWNEJ

JAN BETLEJKO
tłumaczenie z języka greckiego

Do prawosławnego ludu i wszystkich ludzi dobrej woli Opiewamy w hymnach i wysławiamy Boga *miłosierdzia i wszelkiej pociechy*, albowiem uczynił nas godnymi zebrać się w ciągu tygodnia Pięćdziesiątnicy (18-26 czerwca 2016 r.) na Krecie, gdzie apostoł Paweł i jego uczeń Tytus głosili Ewangelię w pierwszych latach życia Cerkwi. Dziękujemy Trójjedynemu Bogu, który znalazł upodobanie w tym, abyśmy w zgodzie doprowadzili do końca prace Świętego i Wielkiego Soboru, który został zwołany przez Jego Świątobliwość Patriarchę Ekumenicznego Bartłomieja, za zgodną wiedzą Zwierzchników lokalnych autokefalicznych Cerkwi prawosławnych.

Wiernie naśladowując przykład Apostołów i *Bogonośnych* Ojców ponownie przestudiowaliśmy Ewangelię wolności, *ku której wyswobodził nas Chrystus* (Ga 5,1). Fundamentem naszych teologicznych rozważań była pewność, że Cerkiew nie żyje sama dla siebie. Przekazuje świadectwo Ewangelii łaski i prawdy oraz ofiarowuje całemu zamieszkanemu światu dary Boże: miłość, pokój, sprawiedliwość, pojednanie, moc Krzyża i Zmartwychwstania i oczekiwanie wieczności.

1) Priorytetem Świętego i Wielkiego Soboru było ogłoszenie jedności Cerkwi prawosławnej. Oparta na św. Eucharystii i sukcesji apostołskiej biskupów, istniejąca jedność musi być wzmacniana i przynosić nowe owoce. Jedna, Święta, Powszechna i Apostolska Cerkiew jest *bogoludzką* wspólnotą, przedsmakiem i przeżywaniem czasów ostatecznych w św. Eucharystii. Jako nieustanna Pięćdziesiątnica jest niemilkącym proroczym głosem, obecnością i świadectwem Królestwa Boga miłości. Wierna swej jednomyślnej tradycji apostołskiej i sakramentalnego doświadczeniu, Cerkiew prawosławna stanowi autentyczną kontynuację Jednej, Świętej, Powszechnej i Apostolskiej Cerkwi, zgodnie z tym, jak jest to wyznawane w Symbolu Wiary i potwierdzone przez naukę Ojców Cerkwi. Nasza Cerkiew przeżywa misterium Bożej ekonomii w swym życiu sakramentalnym, mając w centrum św. Eucharystię. Cerkiew prawosławna wyraża swą jedność i powszechność w Soborze. Soborowość przenika organizację, sposób, w jaki są podejmowane decyzje i określa ich drogę. Prawosławne Cerkwie autokefaliczne nie stanowią federacji Cerkwi, lecz Jedną, Świętą, Powszechną i Apostolską Cerkiew. Każda Cerkiew lokalna, składająca ofiarę św. Eucharystii, jest lokalną obecnością i przejawem Jednej, Świętej, Powszechnej i Apostolskiej Cerkwi. W odniesieniu do prawosławnej diaspory w różnych krajach świata, zdecydowano się na kontynuowanie instytucji Zgromadzeń Episkopalnych z aż do czasu zastosowania kanonicznej akrybii [skrupulatności – przyp. tłum.]. Składają się one z kanonicznych biskupów, mianowanych przez każdą Cerkiew autokefaliczną, którzy nadal są jej podporządkowani. Konsekwentne funkcjonowanie Zgromadzeń Episkopalnych gwarantuje poszanowanie prawosławnej zasady soborowości. Podczas obrad Świętego i Wielkiego Soboru podkreślone zostało znaczenie Synaks Zwierzchników, które się już odbyły, i został złożony wniosek, aby Święty i Wielki Sobór stał się powtarzającą się instytucją.

2) Uczestnicząc w św. Eucharystii i modląc się za cały zamieszkaną świat, musimy kontynuować liturgię po św. Liturgii i dawać świadectwo wiary tym, którzy są blisko i daleko, zgodnie z wyraźnym poleceniem Pana przed Jego Wniebowstąpieniem: *i będziecie moimi świadkami w Jerozolimie i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi* (Dz 1,8). Ponowna ewangelizacja ludu Bożego we współczesnych zlaicyzowanych społeczeństwach i ewangelizacja tych, którzy jeszcze nie poznali Chrystusa, stanowią nieustanne zobowiązanie Cerkwi.

3) Nasza Cerkiew, odpowiadając na zobowiązanie do świadczenia o prawdzie i swej apostołskiej wierze, przywiązuje wielką wagę do dialogu, przede wszystkim z heterodoksyjnymi chrześcijanami. W ten sposób również pozostały świat chrześcijański poznaje dokładniej autentyczność prawosławnej tradycji, wartość patrystycznego nauczania, liturgiczne doświadczenie i wiarę prawosławnych. Dialogi prowadzone przez Cerkiew prawosławną nigdy nie oznaczają kompromisu w sprawach wiary.

4) Eksplozje fundamentalizmu, zauważalne w łonie różnych religii, stanowią wyraz chorej religijności. Trzeźwy dialog międzyreligijny znacząco przyczynia się do promowania wzajemnego zaufania, pokoju i pojednania. Oliwa doświadczenia religijnego powinna być stosowana do gojenia ran a nie do rozpalać ognia konfliktów zbrojnych. Cerkiew prawosławna jednoznacznie potępia rozprzestrzenianie się przemocy wojennej, prześladowania, wypędzanie i zabójstwa członków mniejszości religijnych, zmuszanie do zmiany wiary religijnej, handel uchodźcami, porwania, tortury i odrażające egzekucje. Potępia niszczenie świątyń, symboli religijnych i zabytków kultury. Szczególnie wyraża swe głębokie zaniepokojenie

sytuacją chrześcijan oraz wszystkich prześladowanych mniejszości na Bliskim Wschodzie i wszędzie indziej. Wzywa wspólnotę międzynarodową do ochrony rodzimych prawosławnych i innych chrześcijan, jak również całej ludności tego regionu, która ma niezbywalne prawo do pozostania w swojej ojczyźnie jako równoprawni obywatele. Nasz Sobór wzywa wszystkie strony, aby niezwłocznie dołożyły systematycznych wysiłków dla położenia kresu konfliktom zbrojnym na Bliskim Wschodzie oraz wszędzie tam, gdzie są one kontynuowane, i umożliwienia powrotu do swoich ojczyzn wszystkim wypędzonym. Szczególnie kierujemy nasz apel do tych, którzy dzierżą władzę na ziemi, aby zapanował pokój i sprawiedliwość w krajach pochodzenia uchodźców. Nawołujemy władze polityczne, obywateli i prawosławnych chrześcijan w krajach, w których chronią się uciskani uchodźcy, aby nadal udzielali pomocy według swoich większych lub mniejszych możliwości.

5) Współczesna sekularyzacja dąży do uniezależnienia człowieka od Chrystusa i od duchowego wpływu Cerkwi, którą samowolnie utożsamia z konserwatyzyzmem. Jednakże zachodnia cywilizacja nosi niezatarte znamię ponadczasowego wkładu chrześcijaństwa. Ponadto Cerkiew podkreśla zbawcze znaczenie Bogocześnika i Jego Ciała, jako miejsce i sposób życia w wolności.

6) We współczesnym podejściu do małżeństwa Cerkiew prawosławna uważa nierozzerwalny związek miłości mężczyzny i kobiety za *tajemnicę wielką... odniesieniu do Chrystusa i do Cerkwi*. Podobnie nazywa *matką cerkwią* rodzinę, która wynika z małżeństwa i stanowi jedyną gwarancję wychowania dzieci. Cerkiew nieustannie podkreśla wartość wstrzemięźliwości. Chrześcijańska asceza różni się radykalnie od wszelkiego dualistycznego ascetyzmu, która odcina człowieka od życia i od bliźniego. Przeciwnie, łączy go za pośrednictwem sakramentalnego życia Cerkwi. Wstrzemięźliwość nie dotyczy tylko życia monastycznego. Ascetyczny etos jest cechą chrześcijańskiego życia we wszystkich jego przejawach. * Święty i Wielki Sobór, oprócz konkretnych tematów, w odniesieniu do których podjął decyzje, pokrótce zwraca też uwagę na następujące ontologiczne i aktualne kwestie:

7) W odniesieniu do kwestii relacji między wiarą chrześcijańską a naukami ścisłymi, Cerkiew prawosławna unika brania badań naukowych pod nadzór i nie zajmuje stanowiska wobec każdej kwestii naukowej. Dziękuje Bogu, który daje naukowcom dar odkrywania nieznanymi wymiarów boskiego stworzenia. Współczesny rozwój nauk ścisłych oraz technologii przynosi radykalne zmiany w naszym życiu. Przynosi znaczne korzyści, takie jak ułatwienie codziennego życia, leczenie poważnych chorób, łatwiejsze komunikowanie się ludzi, badanie przestrzeni kosmicznej itd. Mimo to jednak ma też wiele negatywnych następstw, takich jak manipulowanie wolnością, stopniowa utrata cennych tradycji, zniszczenie środowiska naturalnego i kwestionowanie wartości moralnych. Wiedza naukowa, choć rozwija się w bardzo szybkim tempie, to nie motywuje woli człowieka ani też nie daje odpowiedzi na poważne problemy moralne i egzystencjalne w poszukiwaniu sensu życia i świata. Sprawy te wymagają duchowego podejścia, które Cerkiew prawosławna realizuje za pośrednictwem bioetyki, która opiera się na chrześcijańskiej etyce i na patrystycznym nauczaniu. Jednocześnie wraz z szacunkiem dla wolności badań naukowych, Cerkiew prawosławna 4 zwraca uwagę na zagrożenia kryjące się w niektórych osiągnięciach naukowych i podkreśla godność człowieka i jego boskie przeznaczenie.

8) Jest oczywistym, że dzisiejszy kryzys ekologiczny jest spowodowany przez przyczyny duchowe i moralne. Jego korzenie są związane z chciwością, zachłannością i egoizmem, które prowadzą do bezmyślnego wykorzystywania zasobów naturalnych, obciążania atmosfery szkodliwymi zanieczyszczeniami i zmiany klimatu. Chrześcijańskie potraktowanie tego problemu wymaga pokajania się za nadużycia, wstrzemięźliwości i ascetycznego etosu, które stanowią antidotum na nadmierną konsumpcję, a jednocześnie pielęgnowanie w człowieku świadomości, że jest *zarządcą* a nie posiadaczem stworzenia. Nie przestaje podkreślać, że również przyszłe pokolenia mają prawo do zasobów naturalnych, które powierzył nam Stwórca. Dlatego też Cerkiew prawosławna bierze aktywny udział w różnych międzynarodowych inicjatywach ekologicznych. Natomiast 1 września został wyznaczony jako dzień modlitwy o ochronę środowiska naturalnego.

9) Wobec zrównującego i bezosobowego ujednoczenia, które jest promowane na wiele sposobów, Prawosławie głosi szacunek dla cech jednostkowych ludzi i ludów. Sprzeciwia się uniezależnianiu ekonomii od podstawowych potrzeb człowieka i przekształcaniu jej w cel sam w sobie. Postęp rodzaju ludzkiego nie jest związany tylko ze wzrostem poziomu życia lub z rozwojem gospodarczym kosztem wartości duchowych.

10) Cerkiew prawosławna nie angażuje się w politykę. Jej głos jest wyważony, ale też proroczy, jako należąca interwencja dla dobra człowieka. Prawa człowieka są dzisiaj w centrum polityki jako odpowiedź na współczesne kryzysy i przewroty społeczne oraz polityczne, mając za swój cel ochronę obywatela przed samowolą państwa. Nasza Cerkiew dodaje też zobowiązania i obowiązki obywateli oraz potrzebę ciągłej samokrytyki ze strony polityków i obywateli w celu istotnej poprawy społeczeństwa. A przede wszystkim podkreśla, że prawosławny ideał w odniesieniu do człowieka wykracza poza horyzont ustalonych praw człowieka i że *największą ze wszystkich* jest miłość, zgodnie z tym, jak Chrystus ją objawił, i jak jej doświad-

czyli ci, którzy wiernie za Nim podążali. Nalega również na to, że podstawowym prawem jest ochrona wolności religijnej, to znaczy wolności sumienia, wiary, kultu oraz jej wszystkich indywidualnych i zbiorowych przejawów, w tym również prawo każdego wiernego lub każdej wspólnoty religijnej do swobodnego wykonywania swoich obowiązków religijnych bez jakiegokolwiek ingerencji państwa, a także prawo do publicznej edukacji religijnej.

11) Cerkiew prawosławna zwraca się do młodych ludzi, którzy poszukują życia pełnego wolności, sprawiedliwości, kreatywności, lecz również miłości. Wzywa ich do świadomego połączenia się z Cerkwią Tego, który jest Prawdą i Życiem. Aby ofiarowywali Mu swoją żywotność, 5 niepokoje, problemy i oczekiwania. Młodzi ludzie są nie tylko przyszłością Cerkwi, lecz również dynamiczną i kreatywną terażniejszością na poziomie lokalnym i światowym.

12) Święty i Wielki Sobór otworzył horyzont na współczesny różnorodny zamieszkały świat. Podkreślił naszą odpowiedzialność w określonym miejscu i w czasie, zawsze w perspektywie wieczności. Cerkiew prawosławna, zachowując nienaruszonym swój sakramentalny i soteriologiczny charakter, jest wrażliwa na ból, na niepokoje i na wołanie o sprawiedliwość i pokój ludów. Zwiastuje z dnia na dzień Jego zbawienie... rozgłaszając Jego chwałę wśród narodów, Jego cuda – wśród wszystkich ludów (zob. Ps 95).

Módlmy się, aby Bóg wszelkiej łaski, Ten, który was powołał do wiecznej swojej chwały w Chrystusie Jezusie, gdy trochę pocierpicie, sam was udoskonali, utwierdzi, umocni i ugruntuje. Jemu chwała i moc na wieki wieków! Amen (1 P 5,10-11).

Podpisali:

† Konstantynopolitański Bartłomiej, Przewodniczący

† Aleksandryjski Teodor

† Jerozolimski Teofil

† Serbski Ireneusz

† Rumuński Daniel

† Cypryjski Chryzostom

† Ateński i całej Hellady Hieronim

† Warszawski i całej Polski Sawa

† Tirany, Dürres i całej Albanii Anastazy

† Preszowski, Ziemi Czeskich i Słowacji Rościstów

oraz pozostali członkowie – biskupi poszczególnych autokefalicznych Cerkwi prawosławnych

Kreta, 26.VI.2016 r.

ŚWIĘTY ATANAZY BRZESKI I WASZA UNIA

OLEG BRESKI
przekł. Jarosław Charkiewicz

Współczesność oraz czasy, w których żył św. Atanazy, powiązane są wspólnym duchem niecierpliwych poszukiwań szczęścia poza Prawdą i pozbawionego ciężaru krzyża Królestwa Bożego. Czasy unii brzeskiej kładą wielki cień na współczesne. Wiele problemów, z którymi spotykamy się obecnie, powstało wówczas. Z tej zapewne przyczyny rośnie dla nas znaczenie św. Atanazego Brzeskiego. On bowiem znał odpowiedzi na wszystkie powstałe wówczas kwestie i swoją osobą dał przykład życia prawdziwie chrześcijańskiego.

Życie św. Atanazego, ihumena brzeskiego, jest zadziwiające i jednocześnie bardzo proste i zwarte. Można je podzielić na trzy etapy: od urodzenia do wstąpienia do monasteru Świętego Ducha w Wilnie w 1627 roku, od złożenia ślubów zakonnych do wyjazdu w 1637 roku, już jako hieromnich, z monasteru kupiacickiego, by zbierać środki na odnowienie cerkwi monasterskiej oraz od tego wydarzenia do męczeńskiej śmierci w 1648 roku.

Apostoł Jan Teolog w swym liście zwraca się do dzieci, młodzieży i ojców, co odpowiada trzem etapom życia duchowego człowieka. O dzieciństwie świętego męczennika wiemy tylko tyle, że urodził się z prawosławnych rodziców, posiadał zdolności do *nauki cerkiewnosłowiańskiej*, że przez siedem lat przebywał na dworze możnowładcy litewskiego Lwa Sapiehy jako nauczyciel królewiczki – samozwańca Iwana Luby. Nie wiemy nic na temat daty urodzenia świętego i tylko pośrednio możemy twierdzić, iż przyszedł na świat około 1596 roku prawdopodobnie w Wilnie.

W 1627 roku, pojąwszy marność i przemijanie życia doczesnego, wstępuje do monasteru Świętego Ducha i z błogosławieństwa ihumena Józefa Bobrykowicza składa śluby zakonne.

Drugi etap jego życia odpowiada wiekowi młodzieńczemu, gdy – jak mó-

wią świeci Ojcowie – człowiek *ukrzyżowuje* dla siebie świat, a następnie siebie dla świata, tj. czyni postępy w walce ze sobą, rządami oraz żyjącym w człowieku grzechem. Bez tego nie jest możliwe przejście do życia pouczającego, kontemplacyjnego.

Po wileńskim monasterze św. Atanazy niesie posługę w monasterze kutińskim koło Orszy, potem w międzygorskim koło Kijowa. W 1633 roku zostaje hieromnichem i przełożonym leżącego pod Pińskiem monasteru dubojskiego, gdzie – zgodnie z jego słowami – przez trzy lata walczył ze złymi duchami, widzialnymi i niewidzialnymi.

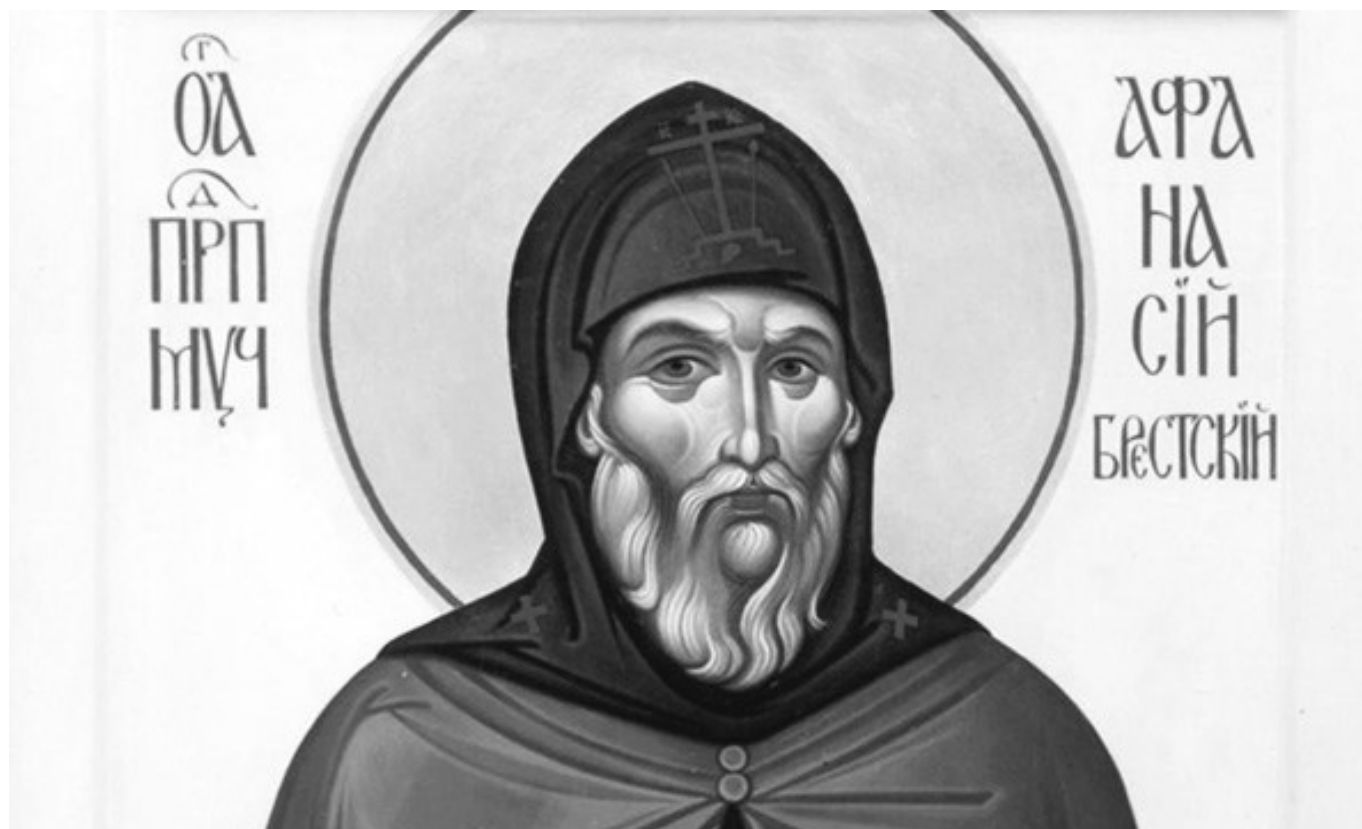
W 1636 roku prawosławnym siłą odebrany zostaje monaster dubojski. Przekazano go jezuitom, których centrum formowało się wówczas w Pińsku. Atanazy po raz pierwszy protestuje przeciw temu bezprawiu i bezczeszczeniu prawosławia. Miejscem jego dalszego życia staje się monaster kupiacicki.

Takie były zewnętrzne koleje życia św. Atanazego. A czegoż możemy się dowiedzieć o jego rozwoju wewnętrznym, poza później objawionymi płodami jego ascezy? W swych listach Atanazy uchyla tę zasłonę. Wspomina o dwóch osobach, których nakazów przestrzegał przez całe życie. Ihumen monasteru międzygorskiego Komentariusz na drogę dał mu przykazania: 1. Bądź posłuszny starszym, 2. Prze-

strzegaj zasad życia cerkiewnego, 3. Wystrzegaj się rozmów z kobietami. Kiedy będziesz ich przestrzegał, wówczas, da Bóg, zostaniesz zbawiony i będziesz potrzebny ludziom i Cerkwi Chrystusowej.

W drodze z Międzygorska do Dubojaska, w okolicach Czarnobyli, męczennik spotkał bardzo chorego człowieka, którego niósł na plecach i który otworzył przed nim wiele tajemnic Bożych oraz nauczył Modlitwy Jezusowej. *Wyrzył on w moim sercu imię najśodsze Jezusa Chrystusa i ukazał, jak mam zachowywać w sobie: 1. Pokój i rozwagę w stosunku do wszystkich ludzi, 2. Postuśżeństwo, czystość i ubóstwo mnisze, 3. Pamięć o śmierci, 4. Oddanie się we wszystkim woli Bożej, 5. Oczyszczającą siłę spowiedzi i kary w przypadku, jeśli z powodu niemocy ciała wystąpiłoby cokolwiek sprzecznego z wolą Bożą.*

Święty był reprezentantem pierwszego pokolenia, które urodziło się już po zawarciu unii i, co oczywiste, wiedział o przysiędze danej przez uczestników soboru w Brześciu w 1596 roku: *Dajemy obietnicę wiary, sumienia i honoru zarówno za siebie, jak i za naszych następców nie słuchać osądzonych przez sobór metropolitów władcyków, nie podporządkowywać się im, nie dopuszczać ich do tego, aby mieli nad nami władzę... wytrwale zachowywać naszą świętą wiarę, stać przy prawdziwych pasterzach naszej świętej Cerkwi (...), ściśle*

przestrzegać wyznaczonego przez prawo spokoju oraz przeciwstawiać się wszelkiemu uciskowi, gwałtowi i nowinkom, które przeszkadzałyby nienaruszalności i wolności naszego nabożeństwa. Przysięga ta obowiązywała każde następane pokolenie.

Trzeci etap życia świętego Atanazego to okres wkraczania do świata Bożego i do spokoju Bożego, to okres starczystwa, nauczania i prorokowania, poświęcenia siebie samego w ofierze. *Wy jesteście światłością świata. Nie możecie się ukryć miasto położone na górze. Nie zapalają też świecy i nie stawiają jej pod korcem, lecz na świeczniku i świeci wszystkim, którzy są w domu.* Te słowa Pana spełniły się w osobie męczennika. Sam święty mówił: *Daru świętego, gdy przychodzi stosowny czas, nie należy chować.* Ludzie odczuwali ten dar Atanazego. Lubił go ihumen wspólnoty kupiacickiej Itarion Denisowicz, lubili mnisi, a bracia z Brześcia pragnęli widzieć go u siebie jako ihumena monasteru.

Do tego trzeciego etapu należy też znamienity *Dziennik*, czy też *Diariusz*

świętego, książka zadziwiająca i wyjątkowa w ówczesnej i późniejszej literaturze prawosławnej z powodu odwagi wyznania wiary. Jest ona praktycznie jedynym źródłem wiedzy o życiu Atanazego. Jest też kryształowym lustrem; patrząc w nie poznajemy oczyma świętego epokę, w której żył. Jej głównym tematem jest *przeklęta unia*. Określenie *utwór polemiczny* byłoby bardzo naciągnięte. Nie jest to też autobiografia. To książka prorocza.

W swej zasadniczej części *Diariusz* zawiera oryginalne dokumenty: listy – petycje Atanazego do cara Michała Romanowa i polskiego króla Władysława IV, przywileje królewskie nadane brzeskiej cerkwi i bractwu, listy różnych osób do Atanazego oraz własnoręczne uwagi świętego, co sprawia, że *Diariusz* odzwierciedla nieustanne kazania męczennika, głoszone między 1637 a 1645 rokiem. *Diariusz* dopisali uczniowie świętego, którzy przedstawili okoliczności jego śmierci.

W 1637 roku ihumen monasteru kupiacickiego Itarion Denisowicz za radą braci wysłał Atanazego na

zbiórkę jałmużny – ofiar na odnowienie zniszczonej, długowiecznej kupiacickiej cerkwi. Na owe czasy było to przedsięwzięcie niebezpieczne, dlatego też Atanazy był bardzo zaniepokojony. Kiedy modlił się przed Kupiacicką Ikoną Matki Bożej, otrzymał znak: władczy głos powiedział: *Idź do Michała, on zbuduje mi cerkiew.* Słowa te napętniły Atanazego strachem tym większym, że nie tylko pochodziły od Matki Bożej, ale powierzały mu, zwykłemu mnichowi, misję niemożliwą do wypełnienia – iść do wrogiego kraju przez dobrze strzeżone granice.

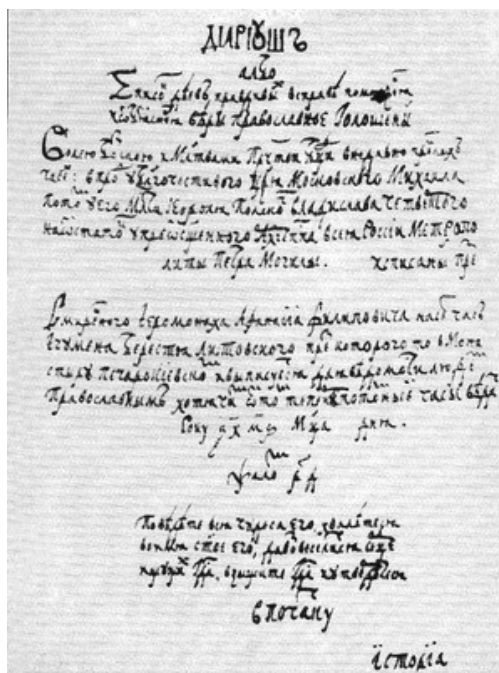
Męczennik powiedział o swym widzeniu ihumenowi i kiedy ten, podobnie jak on sam, dziwił się wielce, święty zdecydował się zaufać woli Bożej i spróbować wypełnić wyznaczone mu zadanie. Wyruszył na Białą Ruś, na ziemię mohylewską. Tam nic jednak zebrać mu się nie udało. Wówczas powtórnie zobaczył na niebie ikonę Matki Bożej i usłyszał głos, wzywający go, by udał się do Michała i aby bronił świętego prawosławia.

Widzenie to dla Atanazego nie podlegało dyskusji, jak widzenie apostoła Pawła w drodze do Damaszku. Mnie zaś, nędznego Atanazego, Bóg po to właśnie wysłał, abym głosił i wyjaśniał potrzebę zniszczenia przeklętej unii. Takimi słowami sam Atanazy określał swą służbę Cerkwi Bożej.

Dwojaki wymiar i głębię ma działalność Atanazego jako ihumena monasteru brzeskiego. Szczególną jego troską było potwierdzanie przywilejów, nadanych jeszcze przez króla Zygmunta III monasterom i bractwom. Jednocześnie święty występuje przed polskim królem i senatem z żądaniami wykorzenienia unii i zaprzestania prześladowań Cerkwi Wschodniej w Rzeczypospolitej. Grozi przy tym karą Bożą w przypadku niewypełnienia tego. I ponownie nie mówi w swoim imieniu, lecz na podstawie bezpośredniego objawienia Bożego. Cóż miałbym czynić, ja człowiek nędzny i prostak ubogi, wśród monarchów świata – Waszą królewską dostojnością i carem moskiewskim, jeśliby nie było na to specjalnej woli i opatrności Boga w Świętej Trójcy wysławianego? – pyta Atanazy króla.

Trzy razy zabiega o to – pierwszy raz w senacie w 1643 roku, dwa razy w 1645 roku. Po złożeniu prośby w 1643 roku Atanazy zostaje aresztowany na polecenie prawosławnych hierarchów, wystraszonych jego zachowaniem. Szybko go osądzają, pozbawiając godności kapłana i ihumeństwa. Wysyłają do Ławry Peczerskiej w Kijowie. Piotr Mohyła przywraca Atanazemu godność kapłana i ihumena monasteru brzeskiego.

W 1645 roku Atanazy przygotowuje się do nowego sejmu, jednak zostaje aresztowany jako podejrzany o zdradę państwa. W więzieniu pisze *Nowiny* – drugą suplikę do króla polskiego, w której wyjaśnia daremność wysuwanych pod jego adresem oskarżeń i ponownie żąda zlikwidowania unii.

W *Nowinach* Atanazy przedstawia królowi cały program polityczny. Radzi Władysławowi IV: 1. Zlikwidować księgi żydowskie [mowa o powstałej w XV wieku w środowisku prawosławnym herezji żydostwa - przyp. tłum.] i czarodziejskie. Wielu ludzi mówi: *I ta wiara, i tamta jest dobra. Nie może jednak być wielu dobrych wiar, bowiem tylko jedna jest prawdziwa* – pisze. 2. Zlikwidować wielce przeciwny Jezusowi Chrystusowi zakon jezuitów. 3. Królowi Zygmuntowi III na pamiątkę wznieść nie kolumnę, lecz w kaplicy w inny właściwy sposób go upamiętni [wzniesienie kolumny Zygmunta III św. Atanazy odczytywał jako niebezpieczny przejaw sekularyzacji państwa – tłum.]. 4. Prosić pięciu wschodnich patriarchów o modlitwy w intencji zbawienia duszy króla. 5. Zlikwidować unię. 6. Wstąpić w związek małżeński z królowną moskiewską [małżeństwo Władysława IV z córką cara Ireną mogłoby zapobiec wojnie z Moskwą – przyp. tłum.].

Niezwykłe jest to, że troska i działania Atanazego Brzeskiego są skierowane nie do ludu prawosławnego, lecz do dwóch władców.

Życie Cerkwi jest zawsze ukierunkowane na zbawienie tego świata. Cerkiew ukazuje społeczeństwu i wiernym

własny ideał, mówiąc: *spokorniejcie i pokajajcie się*. Ten ideał dla każdego człowieka i dla każdego narodu jest taki sam. Jest on jednakowy dla króla i najbiedniejszego żebraka. Jednak król znajduje się w innej sytuacji, bowiem odpowiada za los wielu powierzonych mu osób. Dlatego też Cerkiew od dawna kieruje do ziemskich władców wymagania.

W 1648 roku św. Atanazy stanął przed brzeskim sądem, oskarżony o udzielenie pomocy powstaniu Kozaków. Podobnie jak wcześniej, tak i teraz oskarżyciele nie byli w stanie udowodnić mu bezprawności działań. Wówczas został oskarżony o zniesławianie unii. Ze szczerego serca Atanazy oznajmił to, co nie tylko teraz, ale także przed sejmem i królem mówił: *Przeklęta jest obecna wasza unia! I niech wam będzie wiadome, że jeśli jej ze swojego państwa nie wykorzenicie i nie pozostawicie w spokoju wschodniej wiary prawosławnej, to ściągniecie na siebie gniew Boży*.

W *Diaruszu* możemy przeczytać napisane przez świętego słowa: *A jeśli zapyta mnie kto: „Czym jesteś prorokiem, że tak mówisz?” – z pokornym sercem mu odpowiem: „Nie jestem prorokiem, lecz sługą Boga, Stwórcy mojego, postanym, aby nieść każdemu prawdę”. A jeśli ktoś zapyta: „A kto jest tego świadkiem?” – to ze strachem Bożym odpowiem: „Jego święte tajemnice nie potrzebują wielkich dociekań, lecz wiary”*.

Św. Atanazy prorokował i wierzył. I wszystko odbyło się zgodnie z jego prorocत्वami. Po męczeńskiej śmierci z rąk łacinników wzrosła zażyłość wojny kozackiej, a po ośmiu latach rozpoczęła się wojna między Rusią Moskiewską i Rzeczpospolitą, nieład wewnętrzny w Polsce i jej upadek.

O naszym Prawosławiu.

Przegląd Prawosławny.

Wybór tekstów 1985-2010

lipiec, 2001 (przedruk z grudnia 1996)

WAKACJE Z CERKWIĄ

JAKUB MARCZUK

Hiszpania, Włochy, Egipt, a może Tunezja? Każdego roku tysiące ludzi zadaje sobie pytanie: *dokąd wyjechać w okresie wakacyjnym?* Jednak niewiele osób wie o alternatywie – o wakacjach z cerkwią. Pewnie wielu z was zdziwi się teraz, czym są i jak mogą wyglądać takie wakacje? Jak można połączyć chodzenie do cerkwi z wypoczynkiem?

Wakacje dla wielu z nas oznaczają czas wolny od nauki i nużących obowiązków. Każdy dzień powinien być niezapomnianą przygodą nad jeziorem, morzem, z przyjaciółmi etc. Jednak jest to również szczególny czas *prazdników* w wielu znanych świątyniach naszej diecezji i całego kraju. Jabłeczna, Turkowice, Supraśl, Grabarka – o każdym z tych duchowych ośrodków można wiele napisać, a jeszcze więcej można doświadczyć przyjeżdżając tam właśnie w dniu święta. Uczestnicząc w nabożeństwach i przystępując do sakramentów Spowiedzi i Eucharystii każdorazowo przeżywamy z nieopisaną radością małą Paschę. Śpiewane akatysty, pieśni liturgiczne czy kanony połączone z modlitwą, wynoszą naszą duszę ponad ziemską sferę; pomagając na chwilę zapomnieć o troskach i zmartwieniach tego świata. Ja sam w tym roku, w ostatnich dniach roku szkolnego, zdecydowałem udać się na święto ku czci św. Onufrego do monasteru w Jabłecznej. Ostatnio podczas święta byłem tam jako dziecko i niewiele zapamiętałem... Teraz mogę gorąco polecić zakończenie czerwca w tym nadbu-

żańskim raju. Przebywając w monasterze w dniu szczególnego święta, chciałoby się powtórzyć słowa św. ap. Piotra – *Panie, jak dobrze nam tu z Tobą być.* Każdorazowo, na jakim święcie byś nie był, dopełnieniem duchowej uczyty są, wygłaszane przez hierarchów Cerkwi jak i duchownych, homilie nawiązujące do problemów obecnych czasów i zawierające pewną naukę na przyszłość.

Oczywiście, oprócz ośrodków monastycznych w wielu miejscach w kraju znajdują się również cerkwie pod wezwaniem jednego z dwunastu wielkich święt lub świętych, których dzień pamięci wypada właśnie w okresie letnim. Osobiście nie wyobrażam sobie, aby

w lipcu opuścić święto ku czci św. Antoniego Wielkiego w Holi. Jest to miejsce szczególnie związane z moją rodziną, dlatego staram się rokrocznie uwzględnić w swoich planach ten *prazdnik.*

Nieodłącznym elementem i tradycją spotkań prawosławnych diecezjan są również Turkowice i Kostomłoty. Dwa diecezjalne monastera rokrocznie przyjmują dziesiątki pielgrzymów, wśród nich i młodych, którzy z ochotą przyjeżdżają lub przychodzą pieszo pomóc przy święcie. Niebywałym doświadczeniem podczas wakacji są właśnie pielgrzymki – wydarzenia, które nawet na kilka dni potrafią wyizolować człowieka z zewnętrznego świata.

Przemierzając kolejne kilometry ma się czas na modlitwę i przemyślenia. Jest to też okazja, aby poznać nowych ludzi. Nic tak nie integruje jak wspólny trud pielgrzymowania. A pierwsza okazja, by zmierzyć swoje siły, jest już na początku czerwca, kiedy to pielgrzymi przemierzają trasę z Włodawy do Chełma, na święto ku czci świętych Męczenników Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej.

Wakacje z cerkwią to także okres spędzony w gronie prawosławnych przyjaciół, z którymi nie sposób spotkać się w codziennym potoku obowiązków. Szkoła, matura, studia, brak czasu... To tylko niektóre z trudności, z którymi zmagamy się na co dzień. Na szczęście mamy okres wakacyjny. Każdy z nas powinien wykorzystać ten czas jak najlepiej. Ja szczególnie polecam spędzenie wakacji z cerkwią na pielgrzymim szlaku. Nowe przeżycia, znajomości, długie, wieczorne rozmowy po kolacji, ciepła zupa w kuchni polowej, rodzinny piknik na polu namiotowym u podnóża św. Góry Grabarki. Każdy ma coś do opowiedzenia. Bywa, że brakuje czasu na dokończenie opowieści. Zwieńczeniem wspólnie spędzonych chwil są

przepiękne pamiątkowe zdjęcia. Kto wie, może uda się komuś trafić nawet na okładkę *Istocznika* albo chociaż na jedną ze stron wewnątrz numeru, a może na portal *cerkiew.pl*?

Preobrażenie Gospodnie. Piękny czas. Nikt nie chce się żegnać i wracać do domu... Ale niestety, w końcu trzeba opuścić duchową, mistyczną aurę święta i wrócić do codziennych obowiązków. Otuchy dodaje jednak świadomość, że kolejne spotkanie będzie za tydzień lub dwa, tym razem na święcie parafialnym u kolegi, znajomego, przyjaciela. Były takie spotkania, m.in. w Tarnogrodzie, Zahorowie, Lublinie, Międzyzlesiu, Zabłociu. Setki kilometrów nie zniechęcają do wyruszenia w drogę, na końcu której człowiek otrzymuje wszystko to, czego tak naprawdę pragnął.

Wydaje się, że nie jest łatwe do osiągnięcia poczucie rodzinnej atmosfery i ciepła rodzinnego domu, gdy znajdujemy się daleko od własnej miejscowości. Ale przy cerkwi i w gronie wspaniałych, *swoich* ludzi jest to możliwe. To w końcu czas spędzony w wielkiej prawosławnej rodzinie. I już nikogo

nie dziwi, że na wielu wakacyjnych świętach widzi się te same twarze. Prawie wszyscy dobrze się już znają. Wszyscy czekają na to spotkanie. Na ciepłe przywitanie słowami: *S Prazdnikom!* Na podanie dłoni. Na trzy buziaki w policzek. Po *naszemu*. Bez tego, ani rusz!

Jeśli jeszcze się wahasz czy pojechać na *prazdnik* do sąsiedniej parafii lub monasteru, w którym jeszcze nigdy nie byłeś, mam dla Ciebie radę: jedź! jedź póki możesz. Jedź. Zwiedzaj diecezję i inne miejsca. Przekonaj rodziców i rodzeństwo. Bogactwo doznań i przeżytych wrażeń jest wręcz nie do opisanie. Słowa nie są w stanie w pełni oddać tego, co czuje człowiek uczestnicząc w całonocnym czuwaniu, w Boskiej Liturgii, przystępując do Świętych Sakramentów. Do domu wracasz już nie ten sam – wracasz odmieniony i przepięknie radością, przemieniony... Nawiazane kontakty będą towarzyszyć Ci już przez całe życie, kiedyś będziesz mógł opowiedzieć swoim dzieciom, ilu poznałeś nowych ludzi na pielgrzymce, na polu namiotowym, przy ognisku – oraz... że te wszystkie znajomości przetrwały i są ciągle żywe.

FELIETON

TO, CO NAJLEPSZE JESZCZE PRZED NAMI

JAN GAJUR

Minęły wakacje. Zostały wspomnienia i fotografie. Zapisane pliki. Szum morza w muszli, widoki z gór i pył polnych dróg na butach. Te z czasem ulegną rozproszeniu, wyblakną, znikną, jakby ich w ogóle nie było. Ich miejsce zajmują na nowo dni szare, zwyczajne, powszednie; mózół i trud, krople potu i krwi. I mogłoby się wydawać, że to, co najlepsze już jest za nami. Trzeba będzie poczekać na kolejny bukoliczny czas w przyszłym roku. Ale kogo może zadowolić cykliczna sielanka? Nieuchronność przemijania i krótkość trwania wakacyjnej idylli sprawia, że czujemy się rozczarowani, oszukani przez czas i los, które drażnią się z nami. Za dwa tygodnie urlopu, dwa miesiące wakacji każą sobie słono płacić – rokiem pracy. Czyżby wakacje z rajskimi plażami były ochłapem, resztkami z pańskiego stołu? Zwłaszcza, że nie wszyscy i nie co roku mamy okazję rozkoszować się chwilami *śłodkiego nic nie robienia*, wylegiwania się na piasku, wędrowania po górach i podziwiania widoków, żeglowania po Ma-

zurach czy choćby tylko zakosztowania swojskich klimatów i posłuchania ciszy pod gruszą z dala od zgietku, krzyku, żałoby i... śmierci.

Myśl o żałobie i śmierci – nie bez kozery.

Owszem, świat bawi się. Ulicami paradują kolorowe pochody. Na transparentach szatańskie wersety: Bóg umarł! Boga nie ma! Jeśli tak, to czym albo kim zapęścić tę pustkę? – Hałasem? Rejwachem? Rabanem? Powiada ją, że przyroda nie znosi próżni. I rzezywiście. Wakacyjną przestrzeń Europy w szybkim tempie zapęniając: pustynny wicher i burza, pożoga i mór. Obrazy rodem z Apokalipsy.

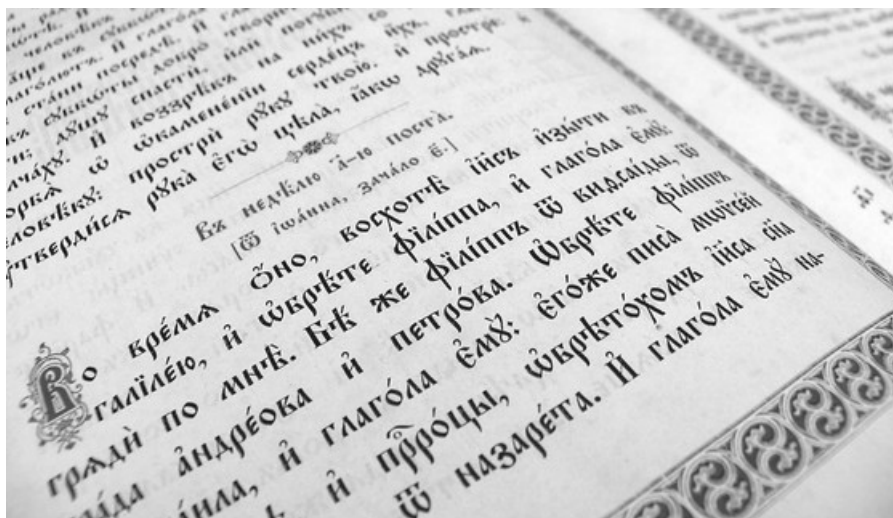
Złote plaże Morza Śródziemnego, jeszcze wczoraj pełne europejskich wczasowiczów, dziś poplamione krwią męczenników. Zachodzi słońce. Nastają ciemności. Nierealny landszaft: *De-kapitacja*. Dwanaście ciał na obrazie zawieszonym pomiędzy niebem i ziemią nikogo nie razi.

Następnego poranka nad brzegiem tego samego morza, gdzieś w porcie, przystanął żuraw. Nie, to nie ptak wędrowny. To zwyczajny stalowy żuraw z podwieszoną klatką z grubych prętów. Wewnątrz siedem osób ubranych w czerwone szaty. Bramka z prętów zamknięta solidną kłódką. Powoli opada ramię żurawia. Klatka napętnia się wodą. Stłoczeni świadkowie Jezusa trzymają się za ręce. Są spokojni. Odchylają głowy. Ostatni tyk powietrza. Po chwili na spokojnej toni pojawiają się pęcherzyki powietrza...

I jeszcze jeden obraz. Tym razem pięciu skrępowanych mężczyzn doprowadzają do osobowego auta. Zamykają drzwi. Dwóch zamaskowanych ludzi z granatnikami. Dwa strzały. Samochód staje w płomieniach. Ofiara została spełniona.

A Europa? Przed telewizorami. Przymyka oczy. Nic się nie stało. To tylko film na *You Tube*.

I pomyśleć, gdy my narzekamy na to *głupie szczęście z białymi oknami*

na sad i widokiem stawu, po którym *łabędziem czerwonym płynie cichy zachód* (S. Jesienin), tamci *nieszczęśnicy* cieszą się pełnym blaskiem słońca i *wiecznym odpoczynieniem*. Zgodnie z tym co powiedział nasz Pan Jezus Chrystus: *Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie. Tak bowiem prześladowali proroków, którzy byli przed wami* (Mt 5, 12). *Błogostawieni, którzy w Panu umierają – już teraz. Zaiste mówi Duch, niech „odpoczną” od swoich „mózgów”, bo idą wraz z nimi ich czyny* (Ap 14, 13).

Ważne jest to: *już teraz!* Błogostawieni są bowiem zaraz po przekroczeniu progu między światami; JUŻ TERAZ, jeszcze przed paruzją.

Co mają wspólnego naszego minione wakacje z przedstawionymi co dopiero obrazami? A no, mają. Jedni i drudzy, my i tamci mamy tę samą perspektywę. Wszystko, co najlepsze jeszcze przed nami!

Współczesny człowiek jest bardzo niecierpliw. Chce mieć wszystko na wyciągnięcie ręki, tu i teraz. Bez wysiłku i bólu. Bez czekania. Ale nawet spełnione najśmielsze marzenia nie zaspakajają jego aspiracji, nie wypełniają szczęściem do końca. Serce ludzkie jest zbyt wielkie, by można je było zapęnić

pieniędzem, seksem czy sławą. Serce człowieka pragnie wartości wyższego rzędu, wartości nieprzemijających. Jak zostało napisane, to, czego *ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdatoło pojąć* – tak *wielkie rzeczy przygotował Bóg tym, którzy Go miłują* (1 Kor 2, 9); rzeczy, które nigdy się nam nie znudzą, nie spowszednieją.

Wakacje – dziwne słowo. Oznacza odpoczynek, spoczywanie, ale i oczekiwanie. W języku prawniczym mówimy o *vacatio legis*: określonym w przepisach prawa okresie *próżnowania* ustawy między publikacją aktu prawnego a jego wejściem w życie. Zwykle są to dwa tygodnie. Zdawałoby się, że chrześcijańskie *vacatio* jest zdecydowanie dłuższe, trwa zwykle 70-80 lat; taka jest miara dni człowieka na ziemi (por. Ps 89, 10). Jeśli jednak porównać okres owego *vacatio* do czasu (wiecznego) obowiązywania Bożego *ustawu*, wówczas zda się ono mniejsze, niż mgnienie oka.

Powszedni wyznawcy i heroiczni, współcześni męczennicy, młodzież i ci urodzeni nieco, lub więcej niż nieco, wcześniej – noszą to samo prawosławne, pełne nadziei *vacatio*. Wierzą, że to co najlepsze jeszcze przed nimi.

I nie są to przyszłoroczne wakacje...

Z ŻYCIA DIECEZJI

Przygotowały:
KATARZYNA DANIELUK,
ANNA RABCZUK

W Lublinie odkryto fundamenty soboru

→ Podczas przebudowy Placu Litewskiego w Lublinie operator jednej z koparek natknął się na fundamenty istniejącej na przełomie XIX i XX wieku cerkwi prawosławnej. Odślonięty został niewielki fragment soboru. Dobrze widoczny jest zarys fundamentów wieży, dużo słabiej zachowały się ściany samej świątyni. Znaleźisko zostanie zinwentaryzowane i zabezpieczone. Oprócz fundamentów soboru ekipa archeologów znalazła też rozsypano kamiennego muru z okresu nowożytnego, które jest być może pozostałością po zabudowaniach istniejących tu jeszcze przed świątynią prawosławną. Kolejną niespodzianką było znalezienie pojedynczego pochówku, który także pochodzi z okresu wcześniejszego lub jest pozostałością cmentarza, który istniał obok – rozebranego na początku XIX wieku – kościoła Bonifatrów. Zdj. 1

Zdj. 1

Poświęcenie fundamentów plebanii w Kopytowie

→ Z błogosławieństwa arcybiskupa Abła, 15 kwietnia br. w parafii prawosławnej p.w. Świętego Apostoła i Ewangelisty Jana Teologa, w Kopytowie zostały poświęcone fundamenty pod budowę nowego domu parafialnego. Poświęcenia dokonał dziekan dekanatu terespolskiego – ks. Jan Dmitruk. W okolicznościowym słowie ksiądz dziekan podkreślił, że plebania to budynek bardzo specyficzny i ważny. To dom, w którym przede wszystkim modli się kapłan, przygotowując się do nabożeństw sprawowanych w świątyni, ale także miejsce spotkania i integracji duchownego z parafianami. Zdj. 2

Zdj. 2

Panichida nad grobem arcyprzezbitera Jana Lewczuka w Chełmie

→ 22 kwietnia br. arcybiskup Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej sprawował żałobne nabożeństwo na cmentarzu prawosławnym w Chełmie nad grobami śp. arcyprzezbitera Jana Lewczuka i jego *matuszki* Nadziei. Panichida była sprawowana na prośbę goszczącego w Polsce Mikołaja Swituchy z Kanady, wnuka śp. zmarłego księdza. Arcyprzezbiter Jan Lewczuk urodzony w Tyśzowcach (nieдалеко żeńskiego monasteru w Turkowicach), absolwent Chełmskiego Seminarium Duchownego – posługę duszpasterską niósł w wielu parafiach na Chełmszczyźnie, m.in. posługiwał w Poturzynie k. Dołhobyczowa. Właśnie z tej miejscowości została przeniesiona cerkiew do Rajska k. Bielska Podlaskiego po II wojnie światowej. Z Poturzyzna został ks. Jan Lew-

Zdj. 3

czuk przeniesiony do Chełma, gdzie – w randze dziekana – z błogosławieństwa hierarchii cerkiewnej pełnił funkcję administratora całej diecezji chełmskiej. Zmarł 29 października 1947 r. i został pochowany na cmentarzu w Chełmie. Obok grobu arcybiskupa spoczywa jego *matuszka* Nadziejka. Zdj. 3

Motocykliści w Zamościu

→ Już po raz piąty fani jednośladowych pojazdów rozpoczęli sezon motocyklowy w Radecznicy. W dniu 23 kwietnia br., w sobotę Łazarza, w ramach otwarcia sezonu odbyło się spotkanie przedstawicieli V Pielgrzymki na Rozpoczęcie Sezonu Motocyklowego Radecznicą 2016 z proboszczem parafii prawosławnej p.w. św. Mikołaja w Zamościu – ks. Witoldem Charkiewiczem. Spotkanie zapoczątkowano w parafialnej świątyni modlitwą za pomyślność i bezpieczeństwo uczestników rozpoczynającego się sezonu motocyklowego. Ks. Witold zapoznał zebranych z historią parafii, jak również z historią prawosławia w Rzeczypospolitej. Na zakończenie duchowny udzielił motocyklistom błogosławieństwa i życzył bezpieczeństwa na drogach. Zdj. 4

Niedziela Palmowa w lubelskiej katedrze

→ Tegoroczne święto Wjazdu Jezusa Chrystusa do Jerozolimy w lubelskiej katedrze miało szczególnie uroczysty charakter. Na Boskiej Liturgii licznie zgromadzili się wierni lubelskiej parafii. Większość z obecnych przystąpiła do sakramentów Spowiedzi i Eucharystii. Po zakończonej Boskiej Liturgii arcybiskup Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, w imieniu Św. Soboru Biskupów PAKP odznaczył orderem Św. Równiej Apostołów Marii Magdaleny II stopnia katedralnego protodiakona Marka Waszczuka. Zdj. 5

Redakcja kwartalnika *Istocznik* serdecznie pozdrawia protodiakona Marka i życzy wielu łask oraz Bożego błogosławieństwa. *Mnohaja leta!*

Konferencja kończąca projekt remontu siedmiu zabytkowych cerkwi

→ Dnia 25 kwietnia br. w cerkwi p.w. Zaśnięcia NMP w Hrubieszowie odbyła się konferencja kończąca projekt: *Wschodniostowiańskie dziedzictwo kulturowe – konserwacja, renowacja, digitalizacja zabytkowych cerkwi*, dofinansowany w ramach Programu *Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego* Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) 2009-2014 oraz Budżetu Państwa. W ramach projektu przeprowadzone zostały prace remontowo-konserwatorskie w siedmiu zabytkowych cerkwiach i ich otoczeniu na terenie województwa lubelskiego i podlaskiego. Zaplanowane prace polegały m.in. na remoncie dachów i elewacji, konserwacji polichromii wewnętrznej i zewnętrznej, konserwacji ikonostasów oraz zagospodarowaniu

otoczenia cerkwi.

10-lecie restytucji parafii w Biłgoraju

→ W dniach 6-7 maja br. wspólnota prawosławna w Biłgoraju obchodziła jubileusz 10-lecia restytucji parafii, połączony ze świętem swojego patrona – św. Jerzego Zwycięzcy. Uroczystości liturgiczne rozpoczęły się w Paschalny Piątek, 6 maja, w domu parafialnym, gdzie Jego Ekscelencja Abel, Arcybiskup Lubelski i Chełmski dokonał poświęcenia nowej świetlicy parafialnej. Następnie wszyscy uczestnicy przeszli do biłgorajskiej cerkwi, gdzie sprawowane było całonocne czuwanie. Głównym i najważniejszym punktem uroczystości była świąteczna Boska Liturgia sprawowana 7 maja, której przewodniczył arcybiskup Abel. Podczas Boskiej Liturgii władca odznaczył nagrodą paschalną (*skufiją*) proboszcza biłgorajskiej parafii – ks. Korneliusza Wilkiela. Zdj. 6

Koncert muzyki sakralnej w więzieniu

→ Dnia 13 maja br. w Zakładzie Karnym w Opolu Lubelskim odbył się koncert muzyki sakralnej. Utwory nabożeństw: Boskiej Liturgii, *wieczerni* oraz *jutrzni* zaprezentował kwartet męski chóru kaplicy Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego p.w. św. męcz. Bazylego (Martysza) z Warszawy. Kwartetem dyrygował lektor Tomasz Pieczarka. Każdy utwór poprzedzała krótka zapowiedź oraz teologiczna refleksja prawosławnego kapelana – ks. Jarosława Szczura. Chórzyści, w dowód uznania i wdzięczności, otrzymali od jednego z osadzonych własnoręcznie wykonaną szkatułkę z elementami wojskowymi. Zdj. 7

Uroczystości ku czci świętych Cyryla i Metodego w Białej Podlaskiej

→ W dniu 15 maja br. odbyły się główne uroczystości ku czci Świętych Równych Apostołów Cyryla i Metodego w Białej Podlaskiej. Uroczystościom przewodniczył Jego Ekscelencja Abel, Arcybiskup Lubelski i Chełmski, który zwrócił się do wiernych z okolicznościową homilią. Na zakończenie uroczystości abp Abel serdecznie podziękował wszystkim zebranim za tak ważne i wspólne przeżywanie pamięci świętych Cyryla i Metodego – współapostołów Europy. Zdj. 8

Święto parafialne w Zamościu

→ Dnia 14 maja br. wspólnota prawosławna w Zamościu uroczystie obchodziła święto parafialne ku czci przeniesienia relikwii św. Mikołaja Cudotwórcy z Miry Licyjskiej do Bari. Świątecznej Boskiej Liturgii przewodniczył arcybiskup lubelski i chełmski Abel. Podczas uroczystości śpiewał chór pod dykcją *matuszki* Elżbiety Weremijewicz. Przed Boską Liturgią władca dokonał poświęcenia trzech nowych ikon ufundowanych do zamojskiej cerkwi przez parafian oraz sympatyków parafii. Nowe ikony napisał Mirosław Trochanowski. Z okolicznościową homilią w tym dniu zwrócił się do wiernych oraz ducho-

wieństwa arcybiskup Abel. Zdj. 9

Koncert w Terespolu

→ W dniu 21 maja br. przy parafii prawosławnej w Terespolu odbył się koncert przebywającego w Polsce Męskiego Chóru Cerkwi p.w. św. Sawy z Belgradu (Serbia). Wieczorny występ stał się godnym ukoronowaniem dnia pamięci patrona miejscowej cerkwi – św. ap. i ew. Jana Teologa. Z błogosławieństwa Jego Ekscelencji Arcybiskupa Lubelskiego i Chełmskiego Abła głównym punktem pobytu chóru na terenie diecezji lubelsko-chełmskiej był koncert galowy w ramach festiwalu: *Wschodniostowiańskie Dziedzictwo Kulturowe Lublina*. Zdj. 10

Święto parafialne w Zabłociu

→ Dnia 22 maja br. społeczność prawosławna nadbużańskich okolic Południowego Podlasia spotkała się w Zabłociu, aby tradycyjnie uczestniczyć w święcie parafialnym przeniesienia relikwii św. Mikołaja Cudotwórcy z Miry Licyjskiej do Bari. Tegorocznym uroczystościom przewodniczył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel. Uroczystą oprawę muzyczną nadał męski chór cerkwi p.w. św. Sawy w Belgradzie. Zdj. 11

Dratów – parafialne święto ku czci św. Mikołaja Cudotwórcy

→ Filialna placówka duszpasterska katedralnej parafii lubelskiej w Dratowie każdego roku w sposób szczególnie przeżywa uroczystość przeniesienia relikwii św. Mikołaja Cudotwórcy z Miry Licyjskiej do Bari. Zgromadzeni w świątyni wierni po zakończonej Boskiej Liturgii udali się z procesją na pobliski cmentarz, aby tam ze swoimi przodkami modlitewnie dzielić radość Paschy Chrystusowej. Zdj. 12

Festiwal *Wschodniostowiańskie Dziedzictwo Kulturowe Lublina*

→ W dniach 20-22 maja br., z inicjatywy Oddziału Terenowego w Lublinie Bractwa Prawosławnego p.w. św. św. Cyryla i Metodego, odbył się *Festiwal Kultury Wschodniostowiańskiej*. W ciągu trzech dni zaprezentowane zostały trzy aspekty *Wschodniostowiańskiego Dziedzictwa Kulturowego Lublina*: historyczno-teologiczny, ikonograficzny i muzyczny. Trzydniowy festiwal zakończył (22 maja) wieczorny koncert galowy w wykonaniu chórów: cerkwi św. Sawy w Belgradzie oraz cerkwi Zmartwychwstania Pańskiego w Brześciu w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Medycznego Collegium Maius. Zdj. 13

Sandomierz – Koncert Chóru *Woskresinnia*

→ Dnia 28 maja br. w Królewskim Mieście Sandomierz, w Domu Katolickim, miał miejsce koncert ukraińskiego chóru *Woskresinnia*. Chór zaprezentował utwory związane z różnorodną tematyką poszczególnych okresów ka-

Zdj. 11

Zdj. 12

Zdj. 13

Zdj. 14

lendarza liturgicznego naszej Cerkwi. Na koniec występu można było usłyszeć troparion święta Paschy w wyjątkowo melodycznej aranżacji. Organizatorem koncertu była Parafia Prawosławna p.w. Świętych Równych Apostołów Braci Cyryla i Metodego w Sandomierzu.

Uroczystości pogrzebowe kozaków na cmentarzu prawosławnym w Lublinie

→ Sobota 28 maja br. zapisała się w sposób szczególny w dziejach katedralnej parafii prawosławnej w Lublinie, jak też w życiu społecznym miasta. Z inicjatywy Związku Kozaków w Polsce, którego to atamanem jest związany z katedrą Przemienienia Pańskiego w Lublinie Marek Wasilenko, dokonano ekshumacji szczątków kozackich kości spoczywających na prywatnym podwórzu w Pereśołowicach k. Hrubieszowa. Ekshumowano szczątki dońskich kozaków poległych w walce z bolszewikami w czasie wojny w 1920 roku. Uroczystościom żałobnym przewodniczył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel, któremu asystowali: proboszcz parafii św. Piotra Mohyły w Lublinie – ks. Mirosław Wiszniewski wraz z wikariuszem świątyni katedralnej ks. Jerzym Łukaszewiczem oraz diakonem Aleksym Kucym. Podczas składania wieńców na zbiorowej mogile, chór katedralny *Woskresinnia* wykonał hymn rosyjskiej emigracji *Kol slawien* Dymitra Bortniańskiego. Zdj. 14

Arcybiskup Abel z życzeniami u Seniora abp. Bolesława Pylaka

→ W niedzielę 29 maja br. po południu arcybiskup Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej w asyście arcybiskupa Stanisława Budzika, metropolity lubelskiego, odwiedził arcybiskupa Seniora archidiecezji lubelskiej – Bolesława Pylaka z okazji jego 50. rocznicy święceń biskupich. W ciepłych słowach hierarchowie wspominali odległe lata restytuowania Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej w 1989 roku. Zdj. 15

Wielokulturowy Lublin – Chór *Woskresinnia*

→ Ostatni tydzień maja w Lublinie tradycyjnie należy do festiwalu poświęconego mniejszościom narodowym i religijnym pod nazwą *Wielokulturowy Lublin*. W tym roku to już dziewiąta edycja tej bogatej w różnorodność imprezy. W bieżącym roku w Lublinie, z inicjatywy Centrum Kultury – organizatora festiwalu, zagościł w lubelskiej cerkwi katedralnej chór katedralny *Woskresinnia* z Równego na Ukrainie. Chór zaprezentował w najlepszym wykonaniu hymny cerkiewne takich kompozytorów jak: Bortniański, Wedel, Jeleckich i innych. Chórem kieruje pan Aleksander Odyneć. Zdj. 16

Sandomierz – Świętych Równych Apostołów Cyryla i Metodego

→ Ostatni weekend miesiąca maja w Sandomierzu został zarezerwowany dla bogatej kultury Kościoła Prawosław-

Zdj. 15

Zdj. 16

Zdj. 17

Zdj. 18

nego. W dniu 28 maja, w Katolickim Domu Kultury p.w. św. Józefa, parafia prawosławna zorganizowała koncert. Główne uroczystości miały miejsce w piątą niedzielę po Wielkanocy 29 maja, w cerkwi prawosławnej w Sandomierzu. Na obchody święta parafialnego p.w. Świętych Równych Apostołów Braci Cyryla i Metodego przybył arcybiskup Abel, który przewodniczył świątecznej Boskiej Liturgii. Zdj. 17

Panichida na zbiorowej mogile w Wierzchowinach

→ W sobotnie popołudnie 4 czerwca br. arcybiskup lubelski i chełmski Abel poświęcił w Wierzchowinach odnowiony pomnik ku czci mieszkańców wsi zamordowanych 5 czerwca 1945 r. Na uroczystości zebrała się społeczność współczesnych Wierzchowin, duchowieństwo Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, proboszcz parafii rzymskokatolickiej w Żdżannem, władze samorządowe oraz goście ze Lwowa. W paschalnym nastroju nad zbiorową mogiłą sprawowano tradycyjną panichidę, której przewodniczył arcybiskup Abel. Zdj. 18

Uroczystości ku czci Męczenników Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej w Chełmie

→ Tradycyjnie, w pierwszą niedzielę czerwca, już od 13 lat prawosławna społeczność przeżywa pamięć Świętych Męczenników Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej. Z inicjatywy Bractwa Młodzieży Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej z Włodawy wyruszyła do Chełma piesza pielgrzymka. Na zaproszenie arcybiskupa Abła do Chełma przybyli: arcybiskup Włodzimierz z pobliskiego Włodzimierza Wołyńskiego, arcybiskup Nikodem z Donbasu (z miasta Siewierodoneick), biskup Filaret ze Lwowa oraz biskup Paisjusz z Gorlic. Na zakończenie świątecznych uroczystości władca Abel podziękował przybyłym do Chełma hierarchom, pielgrzymom z Polski, z Towarzystwa *Chołmszczyzna* ze Lwowa, gościom z Niemiec, jak też miejscowej społeczności prawosławnej. Zdj. 19

Delegacja ewangelickiego kościoła w diecezji lubelsko-chełmskiej

→ W dniach 2-5 czerwca br. na terenie Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej gościła sześciuosobowa delegacja partnerskiego Ewangelickiego Okręgu Kościelnego Balingen, z którą nasza diecezja współpracuje ekumenicznie od 27 lat. Delegacji przewodniczył pastor Bernd Mayer. Podczas spotkania z duchowieństwem posługującym w Lublinie omówiono kwestie dalszej współpracy ekumenicznej. Ważnym punktem wizyty była modlitwa przy Mauzoleum na Majdanku. Następnie delegacja odwiedziła cerkwie w Białej Podlaskiej i Kobyłanach oraz monastery: św. Onufrego w Jabłecznej i Opieki Matki Bożej w Turkowicach. W sobotę goście zwiedzili Zamość, a następnie wzięli udział w nabożeństwie całonocnego czuwania ku czci Świętych Męczenni-

Zdj. 19

Zdj. 20

Zdj. 21

ków Ziemi Chełmskiej i Podlaskiej w Chełmie. Zdj. 20

Ambasador Norwegii i Wiceminister Rozwoju w Białowieży i na Grabarce

→ Dnia 2 czerwca Białowieżę oraz św. Górę Grabarkę odwiedziła 30-osobowa grupa przedstawicieli krajów - darczyńców Funduszy Norweskich, Ministerstwa Spraw Zagranicznych Norwegii, Ambasady Norwegii, Konsulatu Islandii, Biura Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego EOG, jak również Ministerstwa Rozwoju RP. Tak liczna grupa znamienitych gości uczestniczyła w spotkaniu roboczym w Białowieży oraz podsumowaniu realizacji projektu pod nazwą: *Wschodniostowiańskie dziedzictwo kulturowe – konserwacja, renowacja, digitalizacja zabytkowych cerkwi*. Zdj. 21

Święto parafialne Wniebowstąpienia Pańskiego w Sławatyczach

→ W dniu uroczystości Wniebowstąpienia Pańskiego prawosławni ze Sławatycz obchodzili swoje święto parafialne. Tegoroczna celebracja miała charakter szczególny. Przez ostatnie dwa lata miejscowa świątynia poddana została kapitalnemu remontowi w ramach wspomnianego już projektu: *Wschodniostowiańskie dziedzictwo kulturowe – konserwacja, renowacja, digitalizacja zabytkowych cerkwi*. Dzięki temu cerkiew nabrała nowego, odświętowanego blasku. Świątecznej Boskiej Liturgii przewodniczył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel w asyście licznie zgromadzonego duchowieństwa. Oprócz miejscowych parafian do Sławatycz przybyli wierni z sąsiednich parafii. Na zakończenie uroczystości władca podziękował duchowieństwu, a przede wszystkim proboszczowi parafii w Sławatyczach, ks. Michałowi Wasilczykowi i *matuszce* Ewie. Zdj. 22

Dzień Świętego Ducha w Kodniu

→ W poniedziałek, 20 czerwca br., w Dzień Świętego Ducha Parafia Prawosławna p.w. św. Archanioła Michała w Kodniu obchodziła swoje święto parafialne. Tegorocznym uroczystościom liturgicznym przewodniczył sekretarz diecezji lubelsko-chełmskiej, ks. mitrat Andrzej Łoś. Wraz z nim Boską Liturgię celebrowało 10 duchownych z dekanatów: terespolskiego i chełmskiego oraz protodiakon Marek Waszczuk. Z błogosławieństwa arcybiskupa lubelskiego i chełmskiego Abła, po zakończeniu Boskiej Liturgii, sekretarz kurii odznaczył wieloletniego dyrygenta kodeńskiej parafii – Piotra Czeberkusa – Orderem Św. Równiej Apostołów Marii Magdaleny II stopnia. Zdj. 23

Dzień św. Onufrego Wielkiego

→ Co roku rzesze wiernych gromadzą się w dniach 24-25 czerwca w monasterze św. Onufrego w Jabłecznej, aby wnieść swoje modlitwy do patrona monasteru. W tym roku świątecznym uroczystościom przewodniczył biskup

Zdj. 22

Zdj. 23

Zdj. 24

Zdj. 25

supraski Grzegorz w asyście licznie przybyłego duchowieństwa. Wieczorem, po nabożeństwie całonocnego czuwania, sprawowano akatystę przed ikoną św. Onufrego, a nocą dwie Boskie Liturgie. Główna Boska Liturgia sprawowana była w soborze św. Onufrego Wielkiego.

Święto w Tarnogrodzie

→ W dniach 28-29 czerwca br. w cerkwi parafialnej w Tarnogrodzie miały miejsce uroczystości ku czci świętych apostołów Piotra i Pawła, którym przewodniczył Jego Ekscelencja Najprzewielebniejszy Abel, Arcybiskup Lubelski i Chełmski. Święteczne uroczystości rozpoczęły uroczyste *wsienocnoje bdienije* celebrowane przez ks. Korneliusza Wilkiela – proboszcza parafii prawosławnej w Biłgoraju. Boskiej Liturgii w dniu święta przewodniczył arcybiskup Abel w asyście przybyłego duchowieństwa. Okolicznościową homilię wygłosił proboszcz parafii Zmartwychwstania Pańskiego w Bielsku Podlaskim – ks. Andrzej Mińko. Zwieńczeniem uroczystości była procesja wokół cerkwi. Zdj. 24

Panichida w Chełmie

→ Dnia 1 lipca br. ks. mitrat Jan Łukaszuk, w asyście protodiakona Wadima Sztemburskiego, sprawował panichidę za spójność dusz trzech żołnierzy rosyjskich poległych w czasie działań zbrojnych I wojny światowej w okolicach wsi Wólka Czuczycycka (gm. Chełm). Odkryte podczas prac ziemnych we wrześniu 2015 r. szczątki żołnierzy spoczęły we wspólnej mogile na cmentarzu wojennym w Pokrówce k. Chełma. Podczas prac archeologicznych, prowadzonych pod kierownictwem Stanisława Gołuba, znaleziono przy nich m.in. ikonkę i dwa krzyżyki prawosławne. Zdj. 25

Święto Narodzenia św. Jana Chrzciciela we Włodawie

→ W drugą niedzielę lipca we Włodawie szczególnie uroczystość obchodzone jest święto Narodzenia św. Jana Chrzciciela. W tym roku Boskiej Liturgii w dniu święta przewodniczył Jego Ekscelencja Arcybiskup Abel w asyście przybyłego duchowieństwa: ks. Tomasza Łotysza z Horostyty oraz ks. protodiakona Marka Kirylika z Białegostoku. Na zakończenie świątecznych uroczystości do wiernych zwrócił się arcybiskup Abel, a proboszcz włodawskiej parafii – ks. Jerzy Ignaciuk serdecznie podziękował wszystkim przybyłym gościom, wśród których byli: Burmistrz Miasta – Wiesław Muszyński, Starosta Powiatu Włodawskiego – Andrzej Romańczuk, przedstawiciele służb mundurowych oraz ojciec paulin z sąsiedniej parafii rzymskokatolickiej. Zdj. 26

Uroczystości ku czci Turkowickiej Ikony Matki Bożej

→ Tegoroczne święto ku czci Turkowickiej Ikony Matki Bożej rozpoczęło się w wigilię święta całonocnym czuwaniem, któremu przewodniczył metropolita Symeon z Winnicy, ordynariusz diecezji winnicko-barskiej. Wła-

Zdj. 26

Zdj. 27

Zdj. 28

dyce asystowali: arcybiskup lubelski i chełmski Abel, biskup gorlicki Paisjusz oraz biskup lwowski i galicki Filaret z sąsiedniej Ukrainy; metropolita Symeon przewodniczył również głównej Boskiej. Oprócz obecnych na uroczystościach wieczornych hierarchów i duchowień-

stwa naszej Cerkwi, w dniu święta do Turkowic przybył także arcybiskup włodzimiersko-wołyński i kowelski Włodzimierz z gronem pielgrzymów oraz duchowieństwem Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej. Przybyły również pielgrzymki z Bielska Podlaskiego, Siemiatycz oraz z nadbużańskich miejscowości Południowego Podlasia. Po odczytanej Ewangelii ze słowem okolicznościowej homilii do wiernych zwrócił się metropolita Symeon. Uroczysta Boska Liturgia zakończyła się tradycyjnym *krestnym chodem*. Z końcowym słowem do zebranych zwrócił się ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel. Zdj. 27

Puławy – Świętej Równiej Apostołów Marii Magdaleny

→ W dniu 17 lipca br. w niedzielę w puławskiej świątyni czczono pamięć Świętej Równiej Apostołów Marii Magdaleny. Niewielka prawosławna wspólnota w Puławach gościła ordynariusza diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskupa Abła, któremu podczas świątecznej Boskiej Liturgii asystowali: ks. mitrat Andrzej Łoś – dziekan lubelski i sekretarz diecezji, ks. Włodzimierz Diaczuk – z Kijowa, miejscowy proboszcz – ks. Jarosław Szczur oraz protodiakon lubelskiej katedry – ks. Marek Waszczuk. W uroczystościach uczestniczył Prezydent Miasta Puławy – Janusz Grobel oraz wicestarosta powiatu – Michał Godliński. Na zakończenie ze słowami pozdrowień do duchowieństwa i wiernych zwrócił się arcybiskup Abel. Miłym akcentem puławskiej uroczystości była wspólna agapa. Zdj. 28

Panichida nad grobami w Sahryniu

→ Podczas każdych uroczystości liturgicznych ku czci Turkowickiej Ikony Bogarodzicy w monasterze Opieki Matki Bożej w Turkowicach pielgrzymi odwiedzają zbiorową mogiłę w Sahryniu. Tegoroczne uroczystości turkowickie zakończyły się wspólną panichidą nad grobami społeczności prawosławnej. Panichidę sprawował ks. Paweł Janiel w asyście ks. diakona Rafała Dmitruka z Bielska Podlaskiego. Żałobne nabożeństwo na tym szczególnym miejscu, wraz z gronem pielgrzymów, odśpiewali: dziekan okręgu siemiatyckiego – ks. mitrat Andrzej Jakimiuk, ks. mitrat Bazyli Litwiniuk z Siemiatycz oraz ks. mitrat Jarosław Dmitruk z Bielska Podlaskiego – inicjatorzy pielgrzymki do Turkowic.

Całonocne czuwanie ku czci męcz. Elżbiety w Turkowicach

→ W niedzielę 17 lipca br. do monasteru Opieki Matki Bożej w Turkowicach przybył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej arcybiskup Abel. Całonocne czuwanie, sprawowane ku czci św. Wielkiej Męczennicy Elżbiety, miało szczególny charakter, ponieważ imię tej niebiańskiej orędowniczki nosi przełożona turkowickiego monasteru. Władyka Abel w ciepłych słowach pozdrowił *matuszkę* ihumenię. Hierarcha życzył jej wytrwałości w wierze i modlitwie, wręczając przełożonej turkowickiego mona-

Zdj. 29

Zdj. 30

Zdj. 31

Zdj. 32

steru pamiątkowy krzyż bizantyjski oraz kwiaty. Po zakończonym wieczornym nabożeństwie wszyscy obecni w cerkwi spotkali się wraz z władką Ablem na wspólnej agapie. Zdj. 29

Koncert muzyki cerkiewnej w Bończy

→ W niedzielne popołudnie 24 lipca br. cerkiew p.w. Opieki Matki Bożej w Bończy przeżyła niebywałą radość. Na zaproszenie proboszcza parafii – ks. Adama Weremijewi-

cza – w cerkwi wystąpił bawiący w Polsce ukraiński chór *Woskresinnia*. Okoliczność ta zintegrowała mieszkańców bończańskiej parafii. Chórowi towarzyszył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel. Do Bończy przybyli również duchowni dekanatu zamojskiego: ks. mitrat Włodzimierz Klimiuk z Tarnogrodu oraz ks. Korneliusz Wilkiel z Biłgoraja; swoją obecnością prawosławnych wiernych zaszczylił także proboszcz parafii rzymskokatolickiej w Bończy wraz z parafianami. Na zakończenie koncertu prob. ks. Adam Weremijewicz podziękował chórowi, zaproszonym gościom i licznie zgromadzonej społeczności. Zdj. 30

Św. Antoniego Pieczerskiego w Holi

→ Już po raz dwudziesty obchodzone było bardzo uroczyste święto parafialne ku czci św. Antoniego Pieczerskiego w Holi. Święto połączone jest z tradycyjnym Jarmarkiem Holeńskim. Święte połączone jest z tradycyjnym Jarmarkiem Holeńskim. Świętą Boską Liturgię celebrował arcybiskup Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, któremu asystowało licznie zgromadzone duchowieństwo. Holeńskie święto zaszczylił swoją obecnością wojewoda lubelski – prof. Przemysław Czarnek oraz przedstawiciel marszałka województwa lubelskiego – Tadeusz Sławecki. Obecni byli również lokalni przedstawiciele samorządowi. Uroczystości liturgiczne uświetnił, goszczący w diecezji lubelsko-chełmskiej, chór *Woskresinnia* z Ukrainy. Niedzielną Boską Liturgia zakończyła się tradycyjnym *krestnym chodem*. W końcowym słowie władca Abel podziękował za obecność wszystkim zebrany na holeńskim święcie; a szczególnie podkreślił zasługi i osiągnięcia proboszcza – ks. Tomasza Łotysza z Horostyty. Zdj. 31

Koncert w Tomaszowie Lubelskim

→ W dniu 23 lipca br. przed tomaszowską publicznością zaprezentował się arcybiskupi chór *Woskresinnia* Parafii Katedralnej Zmartwychwstania Pańskiego w Równem na Ukrainie. Koncert chóru, w ramach Dni Muzyki Sakralnej był możliwy dzięki życzliwości Urzędu Miasta (chór wystąpił w Tomaszowie już po raz jedenasty). W godzinach popołudniowych Sala Ślubów Urzędu Miasta wypełniła się słuchaczami: prawosławnymi wiernymi i sympatykami muzyki cerkiewnej. Przybyłych gości serdecznie przywitał proboszcz parafii prawosławnej w Tomaszowie Lubelskim. ks. Dariusz Wasiluk. Zdj. 32

Św. Serafima Sarowskiego w Kostomłotach

→ Już od trzynastu lat społeczność prawosławna Południowego Podlasia, a także liczni goście z Białostoczczyzny przybywają do Kostomłotów, aby w dzień liturgicznej pamięci św. Serafima z Sarowa modlić się przed jego ikoną, w której umieszczona jest cząstka relikwii świętego. Tegorocznej uroczystości przewodniczył arcybiskup Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, któremu asystowali licznie zgromadzeni duchowni dekanatu biał-

Zdj. 33

Zdj. 34

Zdj. 35

Zdj. 36

skopodlaskiego, terespolskiego oraz duchowni z Białostoczczyzny. W homilii władca Abel przedstawił postać św. Serafima z Sarowa, a po *krestnym chodzie* podziękował wszystkim przybyłym gościom oraz pielgrzymom Bractwa Młodzieży Prawosławnej, którzy w przeddzień kostomłockiego święta pieszo przyszli przez nadbużańskie wsie z monasteru w Jabłecznej. Zdj. 33

Święto parafialne katedry Przemienienia Pańskiego w Lublinie

→ Dnia 6 sierpnia br., wg tzw. nowego stylu, w lubelskiej cerkwi katedralnej tradycyjnie obchodzono święto Przemienienia Pańskiego. W tegorocznej uroczystości uczestniczył hierarcha Kościoła Prawosławnego Ziem Czeskich i Słowacji – władca Izajasz z Szumperku, który asystował arcybiskupowi Ablowi w uroczystym całonocnym czuwaniu w przeddzień święta oraz podczas Boskiej Liturgii. Na uroczystości do świątyni katedralnej licznie przybyli duchowni diecezji lubelsko-chełmskiej. Po Ewangelii, do wiernych z okolicznością homilią zwrócił się ks. Marcin Chyl – proboszcz parafii prawosławnej w Sandomierzu. Po zakończeniu Boskiej Liturgii tradycyjnie zostały poświęcone owoce. W końcowym słowie władca Abel podziękował biskupowi Izajaszowi z Czech wręczając mu panagiję z wizerunkiem Częstochowskiej Bogurodzicy. Władca Izajasz w ciepłych słowach wyraził swoją wdzięczność za możliwość uczestniczenia w Boskiej Liturgii. Zdj. 34

Zaśnięcie Świąteli w Międzyzlesiu

→ Tegoroczna uroczystość w Międzyzlesiu miała szczególny charakter, bowiem na święto parafialne przybyło trzech hierarchów. Uroczystej Boskiej Liturgii przewodniczył ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej, arcybiskup Abel wraz z biskupem gorlickim Paisjuszem oraz gościem z Czech – władką Izajaszem, biskupem Szumperku na Morawach. Licznie przybyli również duchowni dekanatów białkopodlaskiego i terespolskiego. Podczas Boskiej Liturgii kazanie do wiernych wygłosił władca Paisjusz. Przedstawił on sylwetkę św. Anny oraz tło historyczne okresu, w którym żyła. Na zakończenie uroczystości liturgicznej, podczas tradycyjnej procesji wokół cerkwi, przy pamiątkowym krzyżu odprawiona została litija za zmarłych, podczas której wspomniano również niedawno zmarłego arcybiskupa Adama oraz wszystkich posługujących od wieków na tym uświęconym miejscu. Zdj. 35

Święto parafialne ku czci św. Wielkiego Męczennika Pantelejmona w Kopytowiu

→ Jak co roku, od czasu poświęcenia cerkwi w Kopytowiu k. Kodnia w dniu 9 sierpnia 1998 r., czci się tam pamięć św. Wielkiego Męczennika Pantelejmona. Tegorocznej świątecznej Boskiej Liturgii przewodniczył arcybiskup

Zdj. 37

Zdj. 38

Zdj. 39

Zdj. 40

lubelski i chełmski Abel, któremu asystowało dziesięciu duchownych. Uroczystość zakończyła się tradycyjną procesją, po której arcybiskup Abel pozdrowił wszystkich zebranych ze świętem parafialnym. Zdj. 36

Uroczystości ku czci św. Matki Angeliny w monasterze Kruszedol w Wojwodinie

→ Na zaproszenie biskupa sremskiego i karłowackiego Bazylego (Vasilija), arcybiskup lubelski i chełmski Abel uczestniczył w uroczystościach ku czci św. Matki Angeliny w historycznym monasterze z XV w. w Kruszedol (Krušedol). Tegoroczną uroczystość w jubileusz 500-lecia od śmierci świętej zaszczylił swoją obecnością Jego Świątobliwość Patriarcha Serbii Ireneusz, który w asyście hierarchów serbskiego patriarchatu oraz arcybiskupa Abła sprawował Boską Liturgię. W uroczystościach wzięło udział ponad 500 duchownych oraz przedstawiciele władz administracyjnych Serbii. Zdj. 37

Święto Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy w Wólce Kraśniczyńskiej

→ W dniu 15 sierpnia br. w kaplicy p.w. Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy w Wólce Kraśniczyńskiej, filii parafii prawosławnej w Bończy, odbyły się doroczne obchody święta patronalnego. Jak co roku uroczystość zgromadziła parafian oraz gości na świątecznej Boskiej Liturgii, której przewodniczył Ordynariusz Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, Jego Ekscelencja Arcybiskup Abel w asyście duchowieństwa z dekanatów: lubelskiego, zamojskiego, chełmskiego i bialskiego. Zdj. 38

Grecka grupa młodzieżowa w Lublinie

→ Na zaproszenie arcybiskupa Abła, w dniu 16 sierpnia br. diecezję lubelsko-chełmską odwiedził metropolita Katerini (Grecja) wraz z trzema duchownymi oraz 40-osobową grupą młodzieży. Po przybyciu goście udali się do archikatedry warszawskiej p.w. Świętej Równej apostołom Marii Magdaleny, a następnie do Lublina. Po odśpiewaniu troparionu Przemienienia Pańskiego oraz święta Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy, władca Abel oficjalnie powitał zaproszonych gości, wraz z metropolitą Jerzym na czele, wręczając piątkową *panagiję* z wizerunkiem Matki Bożej Częstochowskiej. Następnego dnia grupa z Grecji odwiedziła Zamość, monaster w Turkowicach, Hrubieszów oraz Chełm; miała ona również możliwość spotkania się – w lubelskiej katedrze – z patriarchą antiocheńskim Janem X. Następnie goście udali się na teren obozu koncentracyjnego na Majdanku w Lublinie, potem do Diecezjalnego Domu Pomocy Społecznej, następnie do Lubelskiego Muzeum na Zamku, gdzie podziwiali freski w kaplicy św. Trójcy. Zdj. 39

Wizyta Patriarchy Antiocheńskiego i całego Wschodu, Jego Świątobliwości Jana X, w Lublinie

→ Podczas pobytu w Polsce Jego Świątobliwości Patriar-

chy Jana X, z błogosławieństwa Jego Eminencji Metropolity Sawy, dostojni goście patriarchatu antiocheńskiego przybyli w godzinach wieczornych 17 sierpnia br. do Lublina, gdzie w katedrze Przemienienia Pańskiego Jego Świątobliwość Patriarchę Antiocheńskiego i całego Wschodu Jana X oraz Jego Eminencję Sawę, Metropolitę Warszawy i całej Polski, powitał podczas tradycyjnej Doksológii gospodarz diecezji – arcybiskup Abel. W swoim wystąpieniu władca Abel porównał losy Chełmszczyzny i Południowego Podlasia do tragedii Prawosławia na terenie patriarchatu antiocheńskiego za czasów Imperium Osmańskiego, kiedy to znaczna część społeczności prawosławnej krajów Bliskiego Wschodu, poprzez podstępne włączenie ich do nurtu melchitów, zerwała więzy z rodzimym prawosławiem. W imieniu społeczności prawosławnej Lublina władca wręczył patriarsze Ikonę Matki Bożej Chełmskiej. Patriarcha wyraził swoją radość, że może odwiedzić Lublin i zapoznać się z życiem prawosławnych diecezji lubelsko-chełmskiej. Zdj. 40

Przedstawiciel Ekumenicznego Patriarchy Konstantynopola arcybiskup Hiob (Getcha) w Lublinie

→ W sobotnie popołudnie, 20 sierpnia br., przybył do Lublina przedstawiciel patriarchatu konstantynopolitańskiego przy Światowej Radzie Kościołów w Genewie, arcybiskup Hiob (Getcha). W niedzielę, 21 sierpnia, tytularny biskup Telmessos – władca Hiob, wraz z arcybiskupem Ablem, celebrował Boską Liturgię w lubelskiej cerkwi katedralnej p.w. Przemienienia Pańskiego. Na zakończenie Boskiej Liturgii ze słowem powitalnym do arcybiskupa Hioba zwrócił się władca Abel, wręczając mu Częstochowską Ikonę Matki Bożej. Następnie głos zabrał arcybiskup Hiob. Wspominał o wieloletniej znajomości z lubelskim władcą, następnie i podarował katedralnej świątyni część relikwii św. Aleksego Jurzyńskiego, którego moszczy przechowywane są w monasterze Opieki Matki Bożej w Bussy-en-Othe pod Paryżem.

Święto parafialne w Zabłociu

→ Święto Zaśnięcia Bogurodzicy to dzień święta parafialnego w Zabłociu. Tegoroczna uroczystość miała charakter szczególny, gdyż uroczystej Boskiej Liturgii przewodniczył przedstawiciel Ekumenicznego Patriarchatu Konstantynopola arcybiskup Hiob, tytularny biskup Telmessos, wraz z arcybiskupem Ablem, ordynariuszem diecezji lubelsko-chełmskiej. W tym dniu licznie zgromadziło się również duchowieństwo z okolicznych parafii na czele z archimandrytą Atanazym, namiestnikiem monasteru

św. Onufrego w Jabłecznej, któremu asystował, przebywający w monasterze, arcydiakon warszawskiego soboru metropolitalnego, Włodzimierz Trusiewicz. Podczas Boskiej Liturgii ze słowami homilii do licznie zgromadzonych wiernych zwrócił się arcybiskup Hiob. Uroczystość zakończyła się tradycyjną procesją, podczas której zostały poświęcone płody ziemi: zboża oraz aromatyczne zioła. Na końcu władca Abel podziękował arcybiskupowi Hiobowi za obecność, a na pamiątkę wspólnie sprawowanej Boskiej Liturgii podarował władcę Hiobowi pamiątkową panagiję z chełmskim wizerunkiem Bogurodzicy. Zdj. 42

Arcybiskup Abel wiceprezesem Polskiej Rady Ekumenicznej

→ W dniu 31 sierpnia b.r. w Centrum Luterzańskim w Warszawie odbyło się sprawozdawczo-wyborcze Zgromadzenie Ogólne Polskiej Rady Ekumenicznej. W związku z końcem pięcioletniej kadencji wybrano nowego prezesa Rady: został nim biskup Jerzy Samiec – Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, zastąpił on na tym stanowisku arcybiskupa Jeremiasza. Wybrano również nowy Zarząd oraz Komisję Rewizyjną. W skład Zarządu weszli: arcybiskup lubelski i chełmski Abel, biskup M. Karol Babi (Kościół Starokatolicki Mariawitów) – wiceprezesi; biskup Andrzej Malicki (Kościół Ewangelicko-Methodystyczny) – sekretarz; biskup Marek Izdebski (Kościół Ewangelicko-Reformowany) – skarbnik.

JUBILEUSZ

20-LECIE POSTRZYŻYN MNISZYCH I POSŁUGI KAPŁAŃSKIEJ

Swój jubileusz 20-lecia postrzyżyn mniszych i posługi kapłańskiej obchodził we wrześniu namiestnik monasteru św. Onufrego w Jabłecznej – archimandryta Atanazy. Z tej okazji redakcja kwartalnika *Istocznik* składa serdecznie życzenia wielu łask, sił fizycznych i duchowych oraz Bożego błogostawieństwa. Niech Bóg umacnia Was, Otcze, w dalszej posłudze oraz zachowa w zdrowiu na długie lata! **Mnohaja leta!**

IKONA JAKO OKNO ROZMOWY Z BOGIEM

KS. ANDRZEJ KONACHOWICZ

W dniach 20-22 maja 2016 roku w Lublinie odbył się festiwal *Wschodniosłowiańskie dziedzictwo kulturowe Lublina*. Jedną z ofert trzydniowych wydarzeń na scenie kulturalno-duchowej miasta był konkurs plastyczny skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych Lublina. Lubelski Konkurs Plastyczny *Ikona jako okno rozmowy z Bogiem* – pod honorowym patronatem Jego Ekscelencji Najprzewielebniejszego Abła, Prawosławnego Arcybiskupa Lubelskiego i Chełmskiego – trwał od marca do maja 2016 roku.

Dzięki jego zaangażowaniu informacja o konkursie trafiła do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych i instytucji oświatowych oraz kulturalnych miasta. Tego typu konkursy wychodzą naprzeciw zainteresowaniom uczniów, którzy oczekują takich inicjatyw w trakcie procesu kształcenia. Przedsięwzięcie to miało na celu popularyzację ikonografii wschodniosłowiańskiej, motywowanie do pracy twórczej i rozwijanie kreatywności oraz uzdolnień plastycznych uczniów. Tematyką prac był jasno określony kanon ikonograficzny Cerkwi prawosławnej. Technika wykonania była dowolna, z wykluczeniem wszak grafiki komputerowej. Konkurs przeprowadzony został na dwóch etapach: szkolnym i międzyszkolnym. Dodatkową motywacją dla uczestników konkursu były nagrody przewidziane dla laureatów i finalistów. Konkurs cieszył się wielkim powodzeniem, bowiem do organizatora wpłynęły prace z 11 placówek oświatowo-wychowawczych miasta. Warta uwagi jest forma wykonanych prac, m.in. w kształcie ikonostasu, ikony na drewnie, czy zastosowanie takich technik jak witraż, linoryt czy koraliki. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się 20 maja, czyli w pierwszym dniu odbywającego się festiwalu. Organizator powołał komisję konkursową, w skład której weszli: ks. Andrzej Konachowicz (organizator), ks. Jerzy Łukaszewicz (katecheta w VI LO w Lublinie)

oraz Joanna Wyspiańska (animator festiwalu). Jury, po zapoznaniu się z regulaminem konkursu, obejrzało i oceniło wszystkie nadesłane prace. Podjęto decyzje o przyznaniu czterech nagród w kategorii szkół ogólnokształcących, dwie nagrody w kategorii szkół zawodowych oraz dwa wyróżnienia dla uczniów szkół zawodowo-specjalnych. Wyniki postępowania konkursowego zostały zamieszczone na stronie Lubelskiego Instytutu Kultury Prawosławnej: www.likp.pl.

Wszyscy finaliści otrzymali nagrody książkowe wraz z zaproszeniem na warsztaty ikonopisania, prowadzone przez profesjonalnego ikonopiszcę, które odbyły się 21 maja w Lubelskim Instytucie Kultury Prawosławnej. Uroczyste rozdanie nagród i dyplomów dla

wyróżnionych oraz podziękowań dla opiekunów uczniów odbyło się podczas drugiego dnia festiwalu, który był poświęcony tematowi: *Ikona – okno wieczności otwarte na teraźniejszość*. Zaproszeni uczniowie, po ogłoszeniu wyników konkursu, wzięli udział w warsztatach, na których zaprezentowano kolejne etapy powstawania ikony (od strony praktyki). Warsztaty prowadził ikonopisiec Jan Grigoruk z Supraśla.

Konkurs został zorganizowany przez Wizytatora Religii Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej przy współpracy z Lubelskim Instytutem Kultury Prawosławnej i przy pomocy finansowej Miasta Lublin, w ramach festiwalu: *Wschodniosłowiańskie dziedzictwo kulturowe Lublina*.

ІДИ ДО МУРАШКИ, ЛІНЮХУ, ПОГЛЯНЬ НА ДОРОГИ ЇЇ ПОМУДРІЙ...

ANASTASIIA TRETIAK

Ось і добігли свого завершення чергові літні канікули. Було яскраве сонечко з прохолодним вітерцем, пахучі квіти та смачні ягоди, а також веселі подорожі й нові знайомства. Список можна продовжувати й продовжувати, але до чого я веду?

Час відпочинку добіг кінця; необхідно повертатися до своїх обов'язків. І тут прокидається лінь у своїх найяскравіших проявах. Про неї Ми сьогодні і поговоримо. Справа звісно ж не у порі року, місцевості чи подорожах, справа у нас з Вами.

Лінощі – це той гріх, котрий притаманний кожному із нас. Коли Ми знаходимося у стані ослабленості, Нам здається, що ми вільні, що можемо робити усе, що заманеться, насправді ж Ми у полоні пристрастей. Наша свобода уявна, ажде Ми не володіємо собою.

Кожен з нас має талант даний Богом. Лінь гальмує процес розвитку, вдосконалення та використання нашого таланту. Ми грішимо. Кожна людина приходиться у цей свій з певною ціллю – лиш ледар зариває свій талант. Він нічого не створює, а тільки вимагає та бере. Ледар готовий на усе, аби жити у достатку нічого при цьому нероблячи.

Люди, котрі не ведуть боротьбу з гріхом лінощів на його початковому етапі поступово набувають й інші гріхи, такі як: ялкоголізм, заздрість, пиха і тд.. В людину вселяється біс і вона перестає бути особистістю. Усі навколо – винні, все крушиться, будь яка справа закінчується сваркою. Оволодіти ситуацією майже неможливо, ажде усе проти нас.

Порятунок є, це – молитва. Щира молитва та розкаєння, а також прагнення змінити своє життя. Нічого не відбувається без волі Божої. Ліскавий Бог не дає нам труднощів, котрі нам не посилає.

Зачасту Ми хочемо отримувати задоволення, не прикладаючи до цього жодних зусиль. Так не буває. Як перемога може смакувати без падіння? Як насолоджуватися виконаною роботою, не приклавшись до неї?

У житті нам доводиться робити не лише те, що нам хочеться, а й те, що треба, що мусимо. Це й формує, зміцнює та загартовує наш характер. Ми по іншому дивимося на труднощі, ажде з нами Бог.

Ми – раби Божі, але у цьому і є наша свобода. Саме такої свободи прагне наша душа, а не ледакування, пиття, куріння і розваг. Однак як складно залишитися

один на один з Богом. Спочатку тотальний брак часу, потім безлад у думках, що пририває молитву, руки опускаються. Навіть під час молитви підступна лінь не дає нам спокою. Піддаватися неварто, мотитва – це *труд*, а в цій праці необхідно бути справжньою бджилкою.

Мудрий Соломон радив брати приклад з працювотої мурашки (Глава 6 [6-9]):

Іди до мурашки, лінюху, поглянь на дороги її й помудрій:

нема в неї володаря, ані урядника, ані правителя;

вона заготовлює літом свій хліб, збирає в жнива свою їжу.

Аж доки, лінюху, ти будеш вилежуватись, коли ти зо сну свого встанеш?

Лінівство – це останній смертний гріх. Саме до цієї категорії записали його Святи Отці. Лінь поступово загасає життя. Вона має багато небезпечних проявів таких як: апатія, коли пропадає бажання, а з'являється байдужість; недбалість; бездіяльність чи іншими словами – неробство; марнослів'я; пошуки легкої праці, список можна продовжувати.

Лінь спонукає красти, обманувати та мститися, а людське тіло без праці ослаблюється та *псується*. Таким чином бачимо, що до нічого доброго лінь не приводить. Але боротися з нею не так уж важко.

Вона відступає від людини, що творить добро. Що баче свої недоліки та не впадає у відчай, а поступово змінює себе та світ навкруги. Від того, хто бездумно читає молитовник, а щиро молиться. Від того, хто знаходить час для усього та кожного; хто хоче пізнавати життя.

Окрім молитви, найсильнішою зброєю на лінь є радість. Ну не може щаслива та радісна людина лежати на каналі й дивитися телевизор чи серфувати просторами інтернету 24 години на добу. Радістю хочеться ділитися.

Господи Ісусе Христе, спаси нас від ліні.

ŚWIĘTY MĘCZENNIK ATANAZY BRZESKI – PATRON NASZEJ DIECEZJI

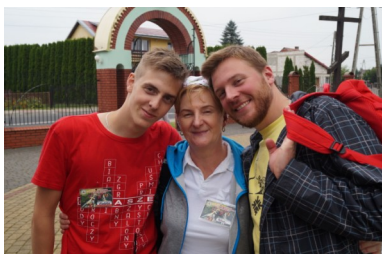
Dla najmłodszych czytelników

Przygotowała:
MONIKA GOŚCIK

FAKTY Z ŻYCIA ŚWIĘTEGO ATANAZEGO BRZESKIEGO

- Atanazy Filipowicz urodził się ok. 1595 r.;
  - Pochodził z prawosławnej rodziny rzemieślniczej;
  - W młodości uczył się w wileńskiej szkole brackiej (znał, m.in. grekę, łacinę, język cerkiewnosłowiański i polski);
  - Pracował jako nauczyciel na dworach szlacheckich; służył m.in. u kanclerza litewskiego Lwa Sapiehy, gdzie pełnił funkcję nauczyciela i wychowawcy Jana Faustyna Łuby;
  - W 1627 r. wstąpił do klasztoru Św. Ducha w Wilnie, i tam, po kilku latach, przyjął święcenia kapłańskie.
  - Przebywał w monasterach: Kutelskim pod Orszą i Meżyhorskim pod Kijowem, a następnie został namiestnikiem klasztoru Dubojskiego w okolicach Pińska.
  - W 1636 r. kanclerz litewski Albrycht Stanisław Radziwiłł przekazał majątek Duboj wraz z klasztorem pińskim jezuitom, a Atanazy znalazł schronienie w Kupańcach. Stąd w 1637 r. wyruszył do Moskwy w celu zdobycia środków na odnowienie kupańskiej cerkwi Ofiarowania Bogurodzicy, gdzie przechowywano cudowną ikonę Matki Bożej.
  - Po powrocie na Litwę został ihumenem brackiego monasteru św. Szymona Słupnika w Brześciu.
  - W 1643 r. Atanazemu udało się wystąpić przed obliczem króla w izbie senatorskiej, gdzie wygłosił mowę przeciwko Kościołowi unickiemu. Zwierzchnicy Atanazego, przerażeni jego śmiałością, umieścili go w odosobnieniu. Zdesperowany mnich wyrwał się jednak z zamknięcia i biegał, ubrany tylko w kłobuk i mantię, po ulicach Warszawy. Zaglądał do kościołów i wołał donośnym głosem: "Biada odszczepieńcom i niewiernym". Za takie zachowanie srogo go ukarano. Rzucono go w głęboki rów z błotem, kopano, bito, a potem osądzono. Pozbawiono go godności ihumena i zabroniono mu sprawowania posługi kapłańskiej.
  - Do 1647 roku przebywał w Ławrze Kijowsko-Pieczerskiej, a po śmierci metropolity powrócił do Brześcia.
-
- 1 lipca 1648 roku został uwięziony pod zarzutem dostarczania prochu Kozakom. Podczas dokładnej rewizji całego monasteru nie znaleziono nic, co mogłoby obciążyć Świętego. Zakuto go w kajdany i uwięziono w więzieniu zamkowym w Brześciu. Nocą z 4 na 5 września jezuita starali się przebiegłością i groźbami skłonić go do wyrzeczenia się Prawosławia oraz przyjęcia unii. W zamian obiecywali życie. Święty Atanazy odrzucił tę propozycję. O świcie został wywieziony do lasu znajdującego się około dwóch kilometrów od Brześcia. Torturowano go przypalając ogniem, a następnie na jego oczach wykopano mogiłę i załadowano karabin dwoma nabojami. Przed samą śmiercią, jeszcze raz zaproponowano męczennikowi, aby wyrzekł się słów jakie wypowiedział przeciwko unii. Wówczas Święty bez lęku odpowiedział: "Co powiedziałem, to potwierdzam i z tym umrę." Jeden z hajduków otrzymał wówczas rozkaz, aby strzelić mu w głowę. Widząc jednak odwagę Atanazego, padł on przed nim na kolana i prosił o przebaczenie oraz błogosławieństwo. Św. Atanazy przebaczył mu i pobłogosławił. Hajduk dwukrotnie strzelił w jego głowę. Męczennik mimo to stał nadal oparty o sosnę. Jeszcze żył, gdy wrzucano go do mogiły. Święty zwrócony twarzą do nieba złożył na krzyż ręce na piersi i wyprostował nogi. Zakopano go żywcem.
  - 1 maja 1649 r. uczniowie potajemnie wykopali ciało św. Atanazego. Po ośmiu miesiącach przebywania w ziemi nie uległo ono rozkładowi.

**XXIV PIESZA PIELGRZYMKA
Z MONASTERU
ŚW. ONUFREGO W JABŁECZNEJ
NA ŚW. GÓRĘ GRABARKĘ**

